

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

**Ekonomická fakulta
Katedra ekonomiky**

Studijní program: 06208 B Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – retail management

Využívání zdrojů EU ve vybraném regionu

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

Autor:

Petra Kubešová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra ekonomiky
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra KUBEŠOVÁ**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Využívání zdrojů EU ve vybraném regionu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat využívání zdrojů EU, směřujících do oblasti zemědělství, venkova a zaměřením na Prachaticko

Metodický postup:

1. Literární rešerše
2. Charakteristika regionu Prachaticko v kontextu zemědělství, venkova a trhu
3. Šetření ve skupině žadatelů o podporu, resp. využívajících podpory ze zdroj
4. Efekty uplatnění vybraných nástrojů ve zvoleném regionu

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Peková, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha, 2004.

Syrovátka, T., Kulhavý, V., Horáková, M., Rákoczyová, M.: Hodnocení efektivity programů aktivní politiky zaměstnanosti v ČR. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Praha, 2006.

Fondy Evropské unie. On-line <http://www.strukturalni-fondy.cz/>

Sekce informací o Grantových programech Jihočeského kraje a o Strukturálních fondech EU

[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=926par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=926par[lang]=CS)

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: 23. března 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2010

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13
370 05 České Budějovice
IČ 600 76 658, DIČ CZ60076658

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 23. března 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci na téma Využívání zdrojů z EU ve vybraném regionu vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, v souladu s §47 b) zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, že souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Prachaticích dne 30.dubna 2010

Petra Kubešová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce doc. Ing. Ivaně Faltové Leitmanové, CSc. za odborné rady, náměty, vedení a připomínky, které mi poskytla při zpracování této bakalářské práce.

Současně bych chtěla poděkovat také své rodině za projevenou trpělivost při tvorbě mé bakalářské práci. Mé poděkování také patří Ing. Jiřímu Kubešovi za cenné rady a důležité informace v oblasti dotací poskytované zemědělcům.

Obsah

1. Úvod	1
2. Literární rešerše	3
2.1 Fondy Evropské unie	3
2.2 PGRLF	8
2.3 Regionální politika Evropské unie v České republice	9
2.3.1 Aktivní politika zaměstnanosti	10
2.4 Podpora zaměstnanosti v některých státech Evropské unie	12
2.5 Směrování české politiky zaměstnanosti	14
2.5.1 Podpora zaměstnanosti v České republice	15
2.5.2 Samostatně výdělečná činnost v ČR	16
3. Metodika a cíl.....	18
4. Charakteristika regionu Prachaticko v kontextu zemědělství, venkova a trhu práce..	19
4.1 Region Prachaticko	19
4.2 Trh práce v regionu Prachaticko.....	19
4.2.1 Změny na trhu práce	20
4.2.2 Míra nezaměstnanosti	24
4.2.3 Osoby samostatně výdělečně činné	25
4.3 Projekty dotované Evropskou unií	25
4.3.1 Veřejně prospěšné práce.....	26
4.3.2 Společensky účelná pracovní místa	26
4.3.3 Rekvalifikace	27
4.3.4 Programy R.I.P.	27
4.4 Zemědělství	29
4.4.1 Dlouhodobý vývoj českého zemědělství.....	30
4.5 Hospodaření	31
4.5.1 Náklady	31
4.5.2 Výnosy	32
4.6 Prognózy do budoucnosti.....	33

4.6.1 Posílení konkurenceschopnosti českého zemědělství	33
5. Šetření ve skupině žadatelů o podporu, resp. využívajících podpory ze zdrojů EU ...	35
5.1 Žadatelé	35
5.1.1 Fyzické osoby	36
5.1.2 Právnícké osoby	37
5.2 Produkce žadatelů	38
5.3 Využívání zdrojů EU	40
5.3.1 Povědomí o dotacích	40
5.3.2 Využívané dotace	41
5.3.3 Podané žádosti v jednotlivých letech	42
5.4 Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)	43
6. Efekty uplatnění vybraných nástrojů v regionu Prachaticko	44
6.1 Evropský sociální fond	44
6.2 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova	44
6.2.1 Povědomí zemědělců o dotacích	44
6.2.2 Podmínky poskytování dotací	46
7. Závěr	48
8. Summary	51
9. Přehled použité literatury	54
10. Seznam příloh	56

1. Úvod

Zaměření této bakalářské práce je na využívání zdrojů z Evropské unie ve vybraném regionu, kterým se stal okres Prachatice. Do tohoto okresu patří jak obec s rozšířenou působností Prachatice, tak obec s rozšířenou působností Vimperk.

Fondů z Evropské unie je celá řada. Pro tuto bakalářskou práci proto byly, vzhledem k sociálně – ekonomickému charakteru vybraného regionu, vybrány dva fondy a to Evropský sociální fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.

Lidé se zemědělské výrobě věnovali již od nepaměti. Dříve to byl jeden z důležitých zdrojů obživy. Postupem času se i zemědělství stalo předmětem prodeje, kdy zemědělci neprodukovali potraviny už jen pro svou obživu, ale i na prodej.

Jako každé jiné odvětví i v zemědělství se podnikatelé v tomto oboru snaží, aby jejich podnikání bylo ziskové. V dřívějších dobách tato ziskovost vznikala tím, že cena prodávaných potravin obsahovala náklady a marži. Náklady však v této době byly velice nízké (nízká cena námezdní práce, používání statkových hnojiv vyprodukovaných zvířaty, chemizace na nízké úrovni). V současné době za stanovených podmínek je ve většině případů bez dotační politiky ziskovost úplně nemožná.

V první části této bakalářské práce se nachází literární rešerše, která by měla čtenáře seznámit s podporami orientovanými na oblast zaměstnanosti jak v České republice, tak v některých státech, s fondy Evropské unie obecně a poté o dotačních programech, které jsou poskytovány osobám, které podnikají v zemědělství a neposlední řadě i s aktivní politikou zaměstnanosti.

Druhá část se zabývá trhem práce na Prachaticku a možnostmi nabízenými Evropským sociálním fondem. Jsou charakterizovány roky 2003 – 2009 ve vybraných měsících z hlediska počtu evidovaných uchazečů na úřadu práce, počtu volných míst, mírou nezaměstnanosti, uchazečů zařazených do rekvalifikačních kurzů, veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst a také

uchazeči o zaměstnání, kteří se nakonec stali samostatně výdělečně činnými, tzv. OSVČ.

Třetí část je věnována šetření ve skupině žadatelů využívajících podpory ze zdrojů Evropské unie. Výsledky jednotlivých zjištění jsou v této části podrobně rozebrány.

Poslední část je zaměřena na řešení zjištěných problémů z předešlých částí a návrhy jejich opatření.

2. Literární rešerše

Literární rešerše bude věnována seznámení se s fondy Evropské unie obecně a s podporami orientovanými na oblast zaměstnanosti jak v České republice, tak v některých státech.

2.1 Fondy Evropské unie

Fondy Evropské unie se rozdělují do dvou programovacích období a to: programovací období 2004 – 2006 a programovací období 2007 – 2013. V současnosti jsou k dispozici fondy z programovacího období 2007 – 2013.

Fondy EU se dále rozdělují podle příbuznosti jejich cílů do rodin fondů. Takovýchto rodin bylo v programovacím období 2004 – 2006 k dispozici pouze 5 a to: strukturální fondy, fond soudržnosti, komunitární programy, fondy předvstupní pomoci a fond solidarity. V programovacím období 2007 – 2013 poté některé rodiny fondů byly přidány a v současnosti je tedy k dispozici 8 takovýchto rodin fondů. Tyto rodiny se v některých případech (strukturální fondy, fondy předvstupní pomoci, finanční nástroje regionální politiky) dělí dále na jednotlivé fondy.

Tabulka 2.1: Fondy Evropské unie

Fondy EU		
Rodina fondů	Programovací období 2004 - 2006	Programovací období 2007 - 2013
Strukturální fondy	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)
	Evropský sociální fond (ESF)	Evropský sociální fond (ESF)
	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)	N
	Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIG)	N
Fond soudržnosti (CF)	A	A
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	N	A
Evropský rybářský fond (EFF)	N	A
Komunitární programy	A	A
Fondy předvstupní pomoci	PHARE	IPA
	SAPARD	
	ISPA	
Fond solidarity (EUSF)	A	A
Finanční nástroje regionální politiky	N	JASPERS
		JEREMIE
		JESSICA

Zdroj: Abeceda fondů Evropské unie 2007 - 2013. Praha : MMR ČR, 2007. 28 s. Brožura. ISBN 978-80-ISBN 978-80-254-0.

V tabulce jsou patrné změny v jednotlivých fondech [1].

Mezi nejvýznamnější rodinu fondu patří strukturální fondy. Jsou zaměřeny na snižování rozdílů mezi regiony členských států a snižování zaostalosti regionů a venkovských oblastí [11]. Dle Hrabánkové (1999) je „základním cílem strukturálních fondů především napomáhat vytvoření ekonomické a sociální rovnováhy v rámci EU a postupně snižovat rozdíly mezi jednotlivými regiony“ [6]. Pro období 2007 – 2013 je hlavním záměrem větší sociální a ekonomický růst a také vytváření více pracovních míst pro všechny regiony a obce EU.

Česká republika je řazena mezi chudší státy Evropské unie. Proto v období 2007 – 2013 může ke zlepšení životní úrovně svých obyvatel čerpat z fondů Evropské unie. Přibližně je pro Českou republiku vymezeno 26,7 miliard €. Podpora z fondů EU tedy odpovídá asi 74 % státního rozpočtu ČR pro rok 2007 [11].

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

Dle Ministerstva pro místní rozvoj je Evropský fond pro regionální rozvoj největší ze strukturálních fondů EU, na který je vyčleněn největší objem peněz z této rodiny fondů. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj jsou prostředky vymezeny především na investice do výroby, které vedou k tvorbě nových pracovních míst, investice do vzdělávání, dopravní, sociální a zdravotní infrastruktury. Podporuje výzkum a vývoj, investice zaměřené na životní prostředí a rozvoj místního potenciálu (především rozvoj malého a středního podnikání v problémových oblastech) [11]. Naopak Hrabánková (1999) uvádí, že „aktivity fondu jsou zaměřeny do zaostávajících regionů po přepracování pokynů poté i k rozšíření podpor investice v regionech zaostávajících úrovní rozvoje s podporou do vzdělávání a zdravotnictví. Také se zaměřují na výstavbu transevropských sítí“ [6]. V zásadě se tyto dvě tvrzení nevylučují. V současné době se však tento sociální fond zaměřuje spíše na vzdělání, dopravní, sociální a zdravotní infrastrukturu, podporu výzkumu a vývoje atd. a nezaměřuje se již v takové míře na zaostávající regiony.

Evropský sociální fond (ESF)

Podporuje neinvestiční projekty, kterými jsou například speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, rekvalifikace nezaměstnaných, děti, mládež a další znevýhodněné skupiny obyvatel a podpora OSVČ [11]. Hrabánková (1999) uvádí, že „Evropský sociální fond je určen pro podporu odstraňování dlouhodobé nezaměstnanosti a začleňování mladistvých do ekonomicky aktivního života“ [6].

Cílů dosahuje především posilováním sociálních programů členských států Evropské unie, pomocí rizikovým skupinám obyvatel, zlepšováním mobility pracovních sil v rámci Evropské unie a podporou rovných příležitostí na trhu práce [1].

Na programové období 2007 – 2003 jsou základními programy: Operační program lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ), Operační program Praha – adaptabilita (OPPA), tento program je na území města Prahy a Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK).

Za pomoc z Evropského sociálního fondu v ČR je zodpovědné Ministerstvo práce a sociálních věcí. Je zároveň i řídicím orgánem Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost. Mezi další řídicí orgány patří Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které má na starosti Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost), magistrát hlavního města Praha poté řídí operační program Praha – Adaptabilita [10].

Fond soudržnosti (CF)

Fond soudržnosti byl založen v roce 1993 s cílem poskytovat pomoc vybraným zemím EU. Je také nazýván fondem Kohezním [10]. Tento fond podporuje rozvoj chudších států. Podporují se investiční projekty, které jsou zaměřeny na dopravní infrastrukturu většího rozsahu, jako jsou dálnice, železnice, vodní doprava aj., a také zaměřené na ochranu životního prostředí [11].

Podle Hrabánkové a kol. (2007) „z minulého programovacího období v ČR v letech 2004 – 2006 byly získány cenné zkušenosti s přípravou projektů. Vzhledem k tomu, že došlo ke značnému posunu v politice soudržnosti na čelní místo ve výdajích

EU, je nezbytné v ČR zvýšit absorpční kapacitu na prostředky z fondů EU a současně i rozšířit podmínky pro administraci programů“ [7].

Mezi novou oblast patří i projekty energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Aby mohl stát čerpat prostředky z tohoto fondu, musí splňovat určité podmínky jako je hrubý národní produkt na obyvatele, který nepřekročil 90 % průměru EU, sestavený program vedoucí ke splnění podmínek hospodářského sblížení [1].

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Byl zařazen do fondů na programovací období 2007 – 2013. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova nahradil činnost Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu (EAGGF), který platil v předešlém programovacím období, tedy období 2004 – 2006. Prostředky čerpané z fondu EAFRD slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví. Podporovány jsou také environmentální projekty, nově vznikající podniky na venkově aj. Je kladen stále větší důraz na tzv. multifunkční zemědělství, které se orientuje na nepotravinářské využití zemědělské produkce a na politiku rozvoje venkova [2].

Boháčková a Hrabánková (2009) uvádí, že „Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova by měl podporovat např. opatření k diverzifikaci venkovské ekonomiky (diverzifikaci směrem k nezemědělským činnostem, podporu turistického ruchu aj.), ochranu zvyšování hodnoty a péči o přírodní dědictví, opatření k zlepšení kvality života na venkově (základní nezbytné služby pro obyvatelstvo venkova, obnovu a rozvoj vesnice aj.)“ [3]. Podrobnější členění dotačních titulů z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova viz příloha č. 1 a 2.

Evropský rybářský fond (EFF)

Tento fond nahradil Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIG), který byl v programovacím období 2004 – 2006.

Evropský rybářský fond má za cíl zajištění trvale udržitelného rozvoje evropského rybolovu a akvakultury. Podporuje také projekty, které vedou k vyšší konkurenceschopnosti a k ochraně a zlepšování životního prostředí. Z Evropského

rybářského fondu jsou financovány aktivity, které se týkají mořského i vnitrozemského rybolovu [1].

Komunitární programy

Komunitární programy slouží k prohlubování spolupráce a k řešení společných problémů členských států, ale i kandidátských států Evropské unie. Tyto programy jsou financovány z rozpočtu Evropské unie formou grantů. Projekty, které jsou podporovány, jsou především z oblasti vzdělání, kultury, vědy a výzkumu, podpory malého a středního podnikání, rozvoje dopravní a energetické infrastruktury a mnoho dalších [1].

Fondy předvstupní pomoci

Pro programovací období 2004 – 2006 byly k dispozici tři předvstupní programy. Jednalo se o program Phare, SAPARD a ISPA.

Před vstupem České republiky do EU běželo několik programů Phare. Jejich cílem bylo zlepšení situace malých a středních podniků, podpora odstraňování povodňových škod, zlepšení infrastruktury a rozvoj lidských zdrojů.

SAPARD byl speciální program pro zemědělství a rozvoj venkova. Po vstupu České republiky do Evropské unie byl nahrazen Operačním programem rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

ISPA byl zaměřen na financování velkých projektů v oblasti dopravy a životního prostředí. Po vstupu do EU byl nahrazen Fondem soudržnosti [11].

Nástrojem předvstupní pomoci pro programovací období 2007 – 2013 je program IPA, který nahradil předešlé nástroje. Hlavním cílem tohoto programu je zejména pomoci při přípravě na členství v Evropské unii (zavádění evropských norem a legislativy). IPA je zaměřena na 5 oblastí a to: přechodová pomoc, regionální a přeshraniční spolupráce, regionální rozvoj, rozvoj lidských zdrojů a rozvoj venkova [1].

Evropský fond solidarity (EUSF)

Fond byl založen po záplavách, které v srpnu roku 2002 zpustošily střední Evropu. Pomoc z Evropského fondu solidarity je tedy určena členským i přistupujícím státům postižených velkou přírodní katastrofou. Evropský fond solidarity však neposkytuje pouze finanční pomoc, ale i preventivní opatření proti přírodním katastrofám [1].

Finanční nástroje regionální politiky

Jedná se o tři nové nástroje, které byly zvoleny na programové období 2007 – 2013.

Tyto finanční nástroje mají za úkol pomáhat členským státům a regionům zavádět řádné a účinné řízení fondů a lépe využívat nástroje finančního inženýrství¹. Jak již bylo řečeno, jedná se o tři nástroje:

JASPER (Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech). Snahou nástroje JASPER je rozvíjet spolupráci mezi Evropskou komisí, Evropskou investiční bankou a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj. Cílem je pomoci členským státům a regionům při přípravě významných projektů.

JEREMIE (Společné evropské zdroje pro mikropodniky a střední podniky). Jedná se o společnou iniciativu Evropské komise, Evropského investičního fondu a Evropské investiční banky za účelem zlepšení přístupu k financování rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků v regionech Evropské unie.

JESSICA (Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí). Zde je iniciativa Evropské komise, která spolupracuje s Evropskou investiční bankou a Rozvojovou bankou Rady Evropy na podporu investic s dlouhodobým přínosem do městských oblastí [1].

2.2 PGRLF

Jedná se o podpůrný garanční rolnický a lesnický fond, který je určen pro podporu nákupu půdy, program Zemědělec, lesní školky, zemědělské pojištění, provoz,

¹ Kombinace různých forem financování , včetně přímých dotací

provoz-zpracovatel, krátkodobé pojištění a dotace obcím. Tento fond dotuje část úroků z úvěru v oblasti lesnictví, zemědělství, vodohospodářství, zpracovatelského průmyslu, produkce ze zemědělské výroby a v oblasti zemědělství a také poskytuje finanční podporu pojištění. Jedná se tedy o stroje, které se dostávají do rukou prvního majitele. Sazba podpory závisí na subjektu příjmu této dotace.

Pokud se jedná o zemědělce, je základní sazba dotace části úroků z úvěru ve výši 4 %, přičemž zvýhodnění pro mladého zemědělce je o 1 % vyšší. Jestliže se jedná o podporu krátkodobého financování a o podporu nákupu půdy, výše sazby není možné předem vyčíslit. Je vypočítávána až při pololetním vyúčtování skutečně zaplacených úroků bance.

Od 1. ledna 2009 je v ČR zavedena nová část systému kontrol podmíněnosti (Cross Compliance). Tento program je určen především proto, aby kontroloval státy, jestli plní podmínky Evropské unie v oblasti dotační politiky. Jedná se o povinné požadavky na hospodaření zemědělců ve vztahu k životnímu prostředí. Je kladen také důraz na odpovědný přístup ke kvalitě a bezpečnosti potravin a na zajištění dobré pohody zvířat.

Od 1. ledna 2009 musí tedy žadatelé dodržovat standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu a povinné požadavky na hospodaření. Navíc žadatelé v agroenvironmentálních opatřeních musí dodržovat ještě minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

V roce 2009 byly kontroly prováděny orgány jako je Státní zemědělský intervenční fond, Česká inspekce životního prostředí, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Česká plemenářská inspekce a Státní rostlinolékařská správa [14].

2.3 Regionální politika Evropské unie v České republice

Fondy Evropské unie jsou nástrojem pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie. Cílem je snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje regionů a členských států EU, ale také snižování rozdílů míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů [11].

Fondy Evropské unie obsahují velkou škálu nástrojů technické a finanční pomoci. Jsou určeny především k podpoře hospodářského růstu, zlepšování vzdělanosti a snižování sociálních nerovností [5].

Některé nástroje jsou používány na pomoc kandidátským zemím při přípravě na jejich vstup do Evropské unie. Jedná se o předvstupní fondy, které Evropská unie určila pro kandidátské země [1]. Kandidátské země jsou navrženy evropskou komisí. Cílem bylo napomáhat kandidátským zemím při řešení úkolů spojených se zaváděním *acquis communautaire*². Činnost předvstupních nástrojů je omezena vstupem [11].

2.3.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Mezi nástroje aktivní politiky zaměstnanosti můžeme zařadit investiční pobídky, rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, příspěvek na zapracování, společensky účelná pracovní místa, překlenovací příspěvek, příspěvek na dopravu zaměstnanců, příspěvek na zapracování a příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program. Součástí aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) je také poradenství [10].

Investiční pobídkou se rozumí hmotná podpora při tvorbě nových pracovních míst nebo rekvalifikace zaměstnanců.

Rekvalifikace zařizují úřady práce pro uchazeče³ nebo zájemce o zaměstnání⁴ v případech, kdy je poptávka na trhu práce neadekvátní nabídce pracovních sil.

Rekvalifikace umožňuje uplatnění ve vhodném zaměstnání. Pod pojmem rekvalifikace je možné chápat získávání nové kvalifikace nebo rozšiřování stávající kvalifikace. Rekvalifikace se provádí na základě dohody mezi úřadem práce a uchazečem nebo zájemcem o zaměstnání. Za účastníka rekvalifikace úřad práce hradí náklady na rekvalifikaci. Účastníkovi může být také poskytnut příspěvek na úhradu nutných nákladů spojených s rekvalifikací (stravné, jízdné, nocležné ... atd.), které však musí prokázat úřadu práce.

² Francouzský termín pro právní řád Evropské unie. Nadřazen národnímu právu členských zemí EU. Zejména základní smlouvy

³ Hlášení na Úřadu práce, nemají zaměstnání a proto hledají práci

⁴ Je zaměstnán, ale přihlásí se na Úřad práce z důvodu hledání práce jiné

Veřejně prospěšná práce je časově omezená příležitost (nejdéle 12 po sobě jdoucích měsíců) pro těžce umísitelné, dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání. Tato místa jsou vytvářena zaměstnavatelem podle písemné dohody s úřadem práce.

Společensky účelná pracovní místa jsou obsazována uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zabezpečit pracovní místo jiným způsobem

Jedná se o pracovní místo zřízené zaměstnavatelem na základě písemné dohody s úřadem práce.

Příspěvek na zapracování poskytuje úřad práce zaměstnavateli na základě dohody, pokud zaměstnavatel přijme na vytvořené místo uchazeče o zaměstnání. Maximálně však zaměstnavatel může dostávat příspěvek 3 měsíce.

Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program je příspěvek určený zaměstnavateli, který přechází na nový výrobní program. V této době přechodu nemůže zabezpečit práci v rozsahu týdenní pracovní doby. Přechodem na nový podnikatelský program se rozumí změna výroby nebo poskytování služeb, kdy se mění technologické procesy nebo předmět podnikání. Příspěvek se poskytuje maximálně po dobu 6 měsíců a maximální měsíční příspěvek činí polovinu minimální mzdy na jednoho zaměstnance.

Mezi podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením patří chráněné pracovní dílny (CHPD) a chráněná pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením (CHPM).

O chráněnou pracovní dílnu (CHPD) se jedná, pokud na pracovišti zaměstnavatele pracuje v průměrném přepočteném stavu nejméně 60 % zaměstnanců se zdravotním postižením. Dílna je přizpůsobena na zaměstnávání zdravotně postižených osob. Úřad práce může na základě písemné smlouvy poskytnout příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů. Dílna však musí být provozována minimálně po dobu 24 měsíců. Chráněné pracovní místo (CHPM) je pracovní místo, které bylo utvořeno zaměstnavatelem pro osoby se zdravotním postižením. Pracovní místa jsou vytvořena Úřadem práce na základě písemné smlouvy se zaměstnavatelem. Pracovní místo musí být provozováno minimálně 24 měsíců [10].

2.4 Podpora zaměstnanosti v některých státech Evropské unie

Politika pracovního trhu švédské vlády následuje hlavní myšlenku, že opatření pracovních míst má prioritu, naproti tomu je zaměstnanostní program nebo financování pomocného zajištění. Pouze když úřady nenajdou žádné pracovní místo, mohou nezaměstnaným poskytnout přiměřená praktika, vzdělání nebo rekvalifikace, které ulehčí znovu nastoupení do pracovního života. V tomto rámci má švédská vláda 3 cíle:

- opatřit nezaměstnaným práci, stejně tak jako zaměstnavatelům pracovní sílu,
- odstranit nedostatek pracovních míst,
- pomoci těm, kteří nemohou najít práci.

Z podpory se udržují nezaměstnaní až 60 týdnů. Podle toho, jak dlouho už byli pojištěni, to je 125 – 305 Euro za týden. Po uplynutí tohoto termínu zůstává pouze sociální pomoc. Ta činí pro samostatně žijící měsíčně 305 Euro.

Přísně se kontrolují lidé v práceschopném věku, kteří se kvůli nemoci nebo výdělečné neschopnosti domáhají finanční pomoci od státu. Jejich počet, už tak dost vysoký, se v posledních letech nadále zvyšoval, což je ve Švédsku stále více vnímáno jako problém.

Rozhodujícím problémem oproti Německu je vysoká ženská míra zaměstnanosti. 72,5 % švédských žen jsou výdělečně činné, mnoho na plný úvazek. Možná je to skrze rozsáhlou nabídkou na opatrování dětí. Skoro polovina dětí do 3 let jsou zaopatřeny ve školkách nebo jeslích. V Německu je to pouze 10 %.

Také v Nizozemsku v mezinárodním srovnání, a to navzdory negativnímu vývoji v poměrně nedávné minulosti, stoupla míra zaměstnanosti mezi roky 1990 a 2002 do 20 % a v roce 2002 byla se 74,4 % téměř o 10 procent nad německou mírou zaměstnanosti. V evropském průměru ve stejném období se zaměstnanost zvýšila o 8 %. Hlavní myšlenka nizozemské politiky trhu práce je: práce je nejlepší forma sociálního zabezpečení a pouze ti, kteří z důvodu nemoci nebo stáří nemohou pracovat, mohou být závislí na sociálním zabezpečení. Existují různé formy pracovních smluv, v nichž práva a povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců jsou pečlivě zváženy. V podstatě všichni

zaměstnanci, navzdory různému zacházení, pracují stejně. Všichni by měli mít přístup ke vzdělání, nárok na zdravotní pojištění a pojištění zaměstnanosti, stejně tak jako na sociální ochranu. Ovšem existuje jakýsi „dvojí trh práce“: Pokud zaměstnanost získala určitý stupeň stability, musí být toto uvedeno v pracovní smlouvě tak, aby nováčci byli znevýhodněni. Skutečnost, aby se pracovníci dále profesně rozvíjeli, je silně podporována. V roce 2003 byl zaveden pokus „individuálního vzdělávání“. Jedná se o spořicí účty na pracovníky, podporované z veřejného sektoru nebo od společností, které mohou uložit peníze. Ty budou později investovány do dalšího vzdělávacího prostředku. V Nizozemsku má velkou roli dočasná práce. Pracovní poměr mezi firmou s dočasnými pracemi a dočasnými zaměstnanci má stejnou pracovní povahu jako běžné pracovní smlouvy. Dočasný zaměstnanec má nárok na pravidelné dávky sociálního zabezpečení. Jakmile je zaměstnán u stejné společnosti déle než 18 měsíců, obdrží od firmy s dočasnou prací smlouvu na dobu neurčitou s výpovědní lhůtou.

Nejen míra nezaměstnanosti se podobá v Německu a ve Francii, ale také rozsah francouzského pojištění je roven německému. 4 – 60 měsíců jsou vypláceny dávky v nezaměstnanosti, asi 60 % posledního platu. Proto se snaží nezaměstnaní rychle najít nové místo. Částka každé 4 měsíce klesne každému okolo 15 % do dosažení spodní hranice asi 480 Eur. Dlouhodobě nezaměstnaní dostávají podporu v nezaměstnanosti na dobu neurčitou, těsně pod 400 Euro za měsíc. Francouzské ministerstvo práce se snaží vytvořit podobné podmínky jako jsou v Německu

Velká Británie platí svým nezaměstnaným pouze existenční minimum. Zde mají nezaměstnaní nárok pouze na 6 měsíců, relativně nízké, podpory v nezaměstnanosti. Osamělí nad 25 let například obdrží 71 Eur za týden, mladší pouze 56 Eur za týden. Pak mohou obdržet sociální pomoc ve stejné výši. V případě potřeby jsou k dispozici také peníze na bydlení, na děti a granty pro další základní potřeby.

Nezaměstnaní v Dánsku obdrží obvykle ročně podporu v nezaměstnanosti ve výši maximálně 370 Eur týdně. Pokud pak nenajdou žádnou práci, musí se zúčastnit další vzdělávací akce, na maximálně tři a půl roku smějí mít další výhody. Jinak obdrží

o 20 – 40 % nižší sociální pomoc. Dánská politika zaměstnanosti prohlašuje: „Peníze pouze na další vzdělání“[2].

2.5 Směřování české politiky zaměstnanosti

K významným událostem v aktivní politice pracovního trhu došlo v roce 2004. Tyto události ovlivnily vývoj na pracovním trhu i do budoucna. Česká republika se v tomto roce stala plnoprávným členem Evropské unie, což vedlo k otevření nových možností v oblasti politiky pracovního trhu. Dále také vstoupil v platnost nový zákon o zaměstnanosti, který byl nejvýznamnější změnou tohoto roku.

Nebyla zde opomenuta tzv. podzaměstnanost⁵ nebo částečná nezaměstnanost. Reformováno bylo také hmotné zabezpečení v nezaměstnanosti, byla komplexně upravena problematika zaměstnanosti osob se zdravotním postižením a vymezen byl také soubor nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Mezi nástroje této aktivní politiky zaměstnanosti byl zřízen příspěvek na zapracování, příspěvek na dopravu (v minulosti úspěšně testován z prostředků projektu Phare) a překlenovací příspěvek.

Na aktivní politiku zaměstnanosti bylo v roce 2004 vynaloženo celkem 3,94 mld. Kč. Oproti roku 2002 tedy v roce 2004 došlo k výraznému nárůstu. Jednalo se o meziroční nárůst o plnou pětinu. Přesto však nebylo dosaženo úrovně výdajů roku 2001, kdy bylo na aktivní politiku zaměstnanosti vydáno přes 4 mld. Kč, tedy nejvíce za dobu existence samostatného českého státu.

V roce 2005 byl poprvé vytvořen Národní akční plán zaměstnanosti (NAPZ). Jednalo se o střednědobý plán rozvoje pracovního trhu a zvyšování zaměstnanosti. V tomto plánu byly také zformulovány postupy dosažení vytyčených cílů do roku 2006. Národní akční plán zaměstnanosti, dále jen NAPZ, měl za cíl snížit vysoké regionální rozdíly, dosáhnout 20 % podílu dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů zařazených do programu aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2006. NAPZ si také kladl za cíl do konce roku 2005 vytvořit a zavést do praxe pravidelné hodnocení účinnosti a efektivnosti programů aktivní politiky zaměstnanosti.

5 Nedobrovolná zaměstnanost na částečný úvazek

Toto hodnocení do této doby probíhalo pouze dílčím způsobem.

Po vstupu České republiky do Evropské unie bylo České republice také umožněno čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU a z fondu soudržnosti. Tyto fondy nahrazovaly předchozí předvstupní fondy (Phare a ISPA). Příspěvky ze strukturálních fondů EU převýšily asi trojnásobně podporu z předvstupních fondů. Největší část prostředků v roce 2004 směřovala do podpory zaostávajících regionů [15].

2.5.1 Podpora zaměstnanosti v České republice

Ministerstvo práce a sociálních věcí realizuje aktivní politiku zaměstnanosti, která je uskutečňována úřady práce. Mimo jiné také uskutečňuje podporu zaměstnanosti ve spolupráci s Agenturou pro podporu podnikání a investic (CzechInvest) a Ministerstvem průmyslu a obchodu. Jedná se o:

a) **Investiční pobídky**, kdy Ministerstvo práce a sociálních věcí má na starosti investiční pobídky tvorby nových pracovních míst a podporu školení a rekvalifikace zaměstnanců. Investiční pobídky jsou zaměřeny na podporu výroby a dovozu kapitálu. Pobídky jsou poskytovány fyzickým i právnickým osobám, které prokáží, že mohou splnit všeobecné podmínky, které jsou stanoveny zákonem o investičních pobídkách a zvláštní podmínky stanovené zákonem o zaměstnanosti. Investiční pobídky jsou, jak již bylo zmíněno, používány na podporu tvorby nových pracovních míst, které jsou upraveny zákonem č. 72/2000 Sb. O investičních pobídkách, a podporu rekvalifikace a školení zaměstnanců, které jsou poskytovány pouze na území okresů s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50 % vyšší, než je průměrná míra nezaměstnanosti v ČR.

b) **Rámcový program pro podporu rozvoje technologických center a strategických služeb**. Tento program byl schválen Usnesením vlády č. 217 ze dne 12. března 2007. Program má za cíl podporovat hospodářský rozvoj ČR formou podpory projektů do progresivních technologií a také do aktivit, které mají vysokou přidanou hodnotu. Tyto projekty musí vést ke zvýšení konkurenceschopnosti v oblasti inovací, strategických služeb, informačních technologií, podpory vytváření nových pracovních míst a také podpory zvyšování a změny kvalifikace zaměstnanců.

Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytuje dotace v rámci programu na částečnou úhradu nákladů na školení a rekvalifikaci zaměstnanců na nově vytvořených pracovních místech. Tyto dotace lze poskytnout na úhradu 30 – 45 % vynaložených nákladů. Dotace lze poskytnout bez ohledu na výši nezaměstnanosti v okrese [4].

2.5.2 Samostatně výdělečná činnost v ČR

Česká republika začala v roce 1990 v oblasti samostatné výdělečné činnosti prakticky od začátku. Bylo to z důvodu, že ve druhé polovině 20. století měla samostatná výdělečná činnost přerušovaný vývoj. Ještě v roce 1950 se prvorepublikový podíl zemědělců na počtu samostatně hospodařících pohyboval okolo $\frac{3}{4}$.

Od 50. do konce 80. let Československo uplatňovalo majetková a podnikatelská omezení důsledněji než tomu bylo u ostatních států sovětského bloku. Majetková práva se omezovala pouze na spotřební předměty. Transformační proces však vynesl Českou republiku, co se týče počtu osob samostatně výdělečně činných, nad průměr EU-15. Nízký počet samostatně hospodařících rolníků v období transformace byl důsledkem přestavby zemědělství na velkovýrobní základ (jednalo se o dokončený proces združstevnění). Pro samostatné hospodaření nebyla vytvořena žádná motivace, spíše naopak. Farmáři měli horší pracovní podmínky, byla vysoká produktivita práce velkých podniků, nízké výkupní ceny a radikální pokles životní úrovně zemědělských rodin [13].

V současnosti je samostatně výdělečná činnost doprovázena celou řadou nezodpovězených otázek, které se týkají postavení osob samostatně výdělečně činných, dále jen OSVČ, na trhu práce, zboží a služeb, sociálního a zdravotního zabezpečení, odvodového a daňového zatížení příjmů, otázkou příjmové situace a právního rámce jejich činnosti. V tržních vztazích každé národní ekonomiky tvoří sebezaměstnání významnou sociální skupinu a zásadní část hospodářské činnosti. Sebezaměstnání se vyznačuje mnoha charakteristikami, jako je například významné sociální postavení, ovlivňování zaměstnanosti a flexibility trhu práce v národní ekonomice a působení ve značně rozdílných sociálních a hospodářských podmínkách.

Osoby samostatně výdělečně činné jsou podle postavení v zaměstnání členěny do dvou skupin a to na osoby pracující ve vlastním podniku, které zaměstnávají zaměstnance, a na osoby pracující ve vlastním podniku jako jednotlivci, tedy bez zaměstnanců. Všechny tyto podnikatelské subjekty tvoří sektor sebezaměstnanosti. Pro tento sektor je charakteristické, že převážná část podnikání se orientuje na obory a oblasti s nižší kapitálovou náročností a s rychlou obrátkou vložených prostředků. Ve všech národních ekonomikách se tento sektor utváří ve dvou hlavních oblastech výdělečné činnosti. První oblast tvoří činnosti v zemědělství, řemeslech, rybářství, silniční dopravě, drobném stavebnictví, opravárenství, stravování a ubytování v rekreačních, sportovních a jednodušších osobních službách. Rozsah v této oblasti je podstatný především v méně rozvinutých ekonomikách s nižší úrovní mezd.

Druhou oblast tvoří různé odborné služby vykonávané osobně a vyžadující vysokou kvalifikaci OSVČ. Jedná se například o činnosti lékařské, pedagogické, právní služby nebo daňové poradenství. V této oblasti převažuje nemanuální charakter práce. Rozvoj této oblasti se uskutečňuje především ve vyspělých ekonomikách [13].

3. Metodika a cíl

První věcí, před samotným začátkem psaní této bakalářské práce, bylo shromáždění a prostudování potřebné literatury k tomuto tématu. V literární rešerši je věnována pozornost jak podpoře v nezaměstnanosti, tedy aktivní politice zaměstnanosti v návaznosti na dotace poskytované Evropským sociálním fondem, tak i dotačním programům pro zemědělce a vlastníky půdy. Takovéto programy jsou dotovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Dále je pozornost věnována charakteristice regionu Prachaticko v kontextu zemědělství, venkova a trhu práce. Trh práce je charakterizován změnami od roku 2003 až do roku 2009 a poté jsou podrobně rozebrány tyto roky v některých měsících. Byly zde sledovány i projekty, které jsou dotovány Evropskou unií. Pro charakteristiku zemědělství byly použity údaje o zaměstnanosti v zemědělství. Venkov je často spojován právě se zemědělstvím, i když se najdou i výjimky, kdy se zemědělství objevuje i na okrajích měst. Mezi použité zdroje patřily statistiky vydané Úřadem práce v Prachaticích a řízené rozhovory s pracovníky Úřadu práce v Prachaticích.

Nejvýznamnějším zdrojem informací, zpracovaných v kapitole Šetření ve skupině žadatelů o podporu, resp. využívajících zdroje z Evropské unie, bylo dotazníkové šetření s respondenty, kdy zároveň z části probíhaly i řízené rozhovory. Dalšími zdroji byly i informace ze seminářů a školení pořádaných Agrární komorou ČR apod. V neposlední řadě se práce opírá i o údaje získané z Českého statistického úřadu a ze státního zemědělského intervenčního fondu - SZIF.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat využívání zdrojů z Evropské unie, které směřují do oblasti zemědělství, venkova a trhu práce se zaměřením na Prachaticko. Dále zjistit, čím je dána ztrátovost v zemědělství a zda jsou jednotlivé dotace „spravedlivě“ rozdělovány a jsou pro zemědělce motivující.

4. Charakteristika regionu Prachaticko v kontextu zemědělství, venkova a trhu práce

Z historického hlediska je známo, že prachatický okres, coby příhraniční oblast, byla řidčeji osídlena a měla horší životní podmínky oproti vnitrozemí.

4.1 Region Prachaticko

Okres Prachatice se nachází na území České republiky v Jihočeském kraji. Na Prachaticku se nachází dva správní obvody s rozšířenou působností. Jde o obvod Prachatice a o obvod Vimperk.

Okres Prachatice sousedí na severu s okresem Strakonice, na jihovýchodě s okresem Český Krumlov na jihozápadě tvoří hřebeny Šumavy přírodní hranici s Německem, na jihu poté sdílí krátkou hranici s Rakouskem. Na západní straně sousedí s okresem Klatovy a východní část hraničí s Českými Budějovicemi. Prachatice se svou rozlohou (1375 km²) řadí na čtvrté místo z hlediska velikosti okresů Jihočeského kraje. Okres je tvořen převážně podhorskými a horskými oblastmi, kdy větší část okresu se nachází v nadmořské výšce okolo 600 – 800 m. Nejnížší nadmořská výška je 410 – 450 m na Netolicku, naopak nejvýše položená místa jsou v nadmořské výšce 700 – 800 m. Jedná se o oblast Vimperska a Volarska. Nejvýše položená je obec Kvilda, která se nachází v nadmořské výšce 1 062 m, nejnižší položené jsou obce Podeštiny a Malovice.

V okrese žije přibližně 51,7 tisíc obyvatel, což je nejméně v Jihočeském kraji. Hustota obyvatel je 27,6 obyvatel/km² [8].

4.2 Trh práce v regionu Prachaticko

Pro posouzení počtu uchazečů o zaměstnání, počtu volných míst a aktivní politiku zaměstnanosti, v rámci jednotlivých let, byly zvoleny měsíce březen, květen a listopad. Důvod k tomuto zvolení měsíců je ten, že v březnu je začátek sezónní zaměstnanosti, květen ukončování středoškolského vzdělání s maturitou,

vysokoškolského vzdělání a vyššího odborného vzdělání a listopad konec sezónní zaměstnanosti.

U sezónní zaměstnanosti nejsou na začátek a konec sezóny těchto prací striktně vymezené měsíce, protože záleží převážně na počasí. Nejčastějšími měsíci na začátek a konec sezóny jsou však březen a listopad.

4.2.1 Změny na trhu práce

Od prosince 2003 se začala evidovat i činnost osob samostatně výdělečně činných, tedy OSVČ, kterými se stali uchazeči o zaměstnání, kteří nemohli najít pracovní místo. Těmto OSVČ úřad práce poskytuje jednorázový příspěvek do začátku podnikání. Od roku 2005 úřad práce rozdělil chráněné pracovní dílny a pracoviště na dvě oddělené skupiny a to na chráněné pracovní dílny a chráněná pracovní místa. Další změnou v tomto roce bylo poté i zavedení nových příspěvků: překlenovací příspěvek, příspěvek na dopravu, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program a příspěvek na zapracování. Od září roku 2006 byla zrušena místa pro odbornou praxi absolventů a získání kvalifikace mladistvých. V roce 2007 byly řízeny projekty Evropského sociálního fondu a Regionální cílené fondy. Od března roku 2008 se k projektům Evropského sociálního fondu z operačních programů RLZ (Rozvoj lidských zdrojů) a JPD3 (Jednotný programový dokument pro cíl 3) přidal dále operační program LZZ, tedy Lidské zdroje a zaměstnanost, který má projekty veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa a cílené programy. Od 1. 1. 2009, dle novely zákona o zaměstnání zanikl, překlenovací příspěvek.

Březen je zpravidla prvním teplým měsícem v roce, proto se předpokládá, že právě v tomto měsíci osoby pracující v sezónních pracích opět nastupují do svého zaměstnání. Je tedy zřejmé, že by v tomto měsíci měla poklesnout i míra nezaměstnanosti.

Z tabulky v příloze č. 4 je patrné, že největší míra nezaměstnanosti, v porovnání s ostatními roky, byla v roce 2004, kdy se pohybovala okolo 7,6 %. Tedy o 85,37 procentních bodů více než v roce 2008, kdy míra nezaměstnanosti byla nejnižší, pouhých 4,1 %. Od roku 2004 byl v nezaměstnanosti zaznamenán až do roku 2008

mírný pokles míry nezaměstnanosti. V roce 2008 nastaly některé změny, tedy začlenění do aktivní politiky zaměstnanosti projekty Evropského sociálního fondu. Například veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, cílené programy aj. Tyto projekty jsou financovány z Evropské unie, tedy z Evropského sociálního fondu. Projekty hned od prvního roku měly veliký ohlas.

Nejvíce osob, které se z úřadu práce zaregistrovaly jako osoby samostatně výdělečně činné a začaly tudíž samy podnikat, bylo nejvíce na začátku tohoto nového trendu, tedy v roce 2004, kdy se z Úřadu práce odhlásilo za tímto účelem 28 osob.

Rok 2004 vykazuje i nejvíce obsazených společensky účelných pracovních míst, kdy se jednalo o 121 obsazených míst ze 141 vytvořených. Obsazeno tedy bylo téměř 93 % všech míst, která byla k dispozici.

Největší poptávka zaměstnavatelů na úřadu práce byla po pomocných dělnících, nekvalifikovaných pracovnících, svářečích v ochranné atmosféře, zednících a montážních dělnících. Nabídka uchazečů o zaměstnání byli převážně nekvalifikovaní pracovníci, montážní dělníci, prodavači v obchodech, administrativní pracovníci a zedníci.

Rekvalifikace byly prováděny v oblasti základního kurzu svařování el. obloukem tavící se elektrodou v ochranném plynu CO₂ a základní obsluha PC. Z Evropského sociálního fondu probíhaly rekvalifikace v konstruování v AutoCADu 2002, pečovatelství a svářečských kurzech.

Vyšší nezaměstnanost v roce 2009 oproti roku 2008 může být dána, jak je patrné z přílohy č. 4, nižší mírou účasti na společensky účelných pracovních místech, veřejně prospěšných pracích i rekvalifikacích. Tato nízká účast však může být důsledkem již zmiňovaného vytvoření míst v rámci Evropského sociálního fondu.

Květen je měsíc, kdy absolventi škol ukončují svou školní docházku. Ať se jedná o středoškolské vzdělání s maturitou, učňovské vzdělání, vyšší odborné vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání. Ne vždy však toto ukončení znamená nástup na úřad práce a tudíž zvýšení nezaměstnanosti. Mnozí absolventi škol (převážně

vysokoškolských) ihned nastupují do zaměstnání, absolventi nižšího vzdělání mohou ve studiu dále pokračovat.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2004, kdy činila 6,7 %. Na jedno pracovní místo připadalo v tuto dobu 6,24 uchazeče o zaměstnání. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla naopak v roce 2008, kdy se pohybovala pouze okolo 4,1 %. Od roku 2004 do roku 2008 je patrný pozvolný pokles míry nezaměstnanosti, která v roce 2009 opět stoupla, a to oproti roku 2008, o téměř 54 procentních bodů.

Nejvíce osob, které se zaregistrovaly jako OSVČ, bylo v roce 2005. Společensky účelná pracovní místa byla obsazena nejvíce v roce 2005. V tomto roce byla vytvořená místa obsazena z 95 %. Veřejně prospěšné práce vykazovaly největší zájem v roce 2006, kdy obsazeno bylo přes 80 % vytvořených míst.

Rekvalifikace byly zaměřeny na základní kurz svařování el. obloukem tavící se elektrodou v ochranném plynu CO₂, základní obsluha PC a základy podnikání. Z Evropského sociálního fondu probíhaly rekvalifikace převážně na obsluhu PC – pro pokročilé, základní kurz svařování el. obloukem tavící se elektrodou v ochranném plynu CO₂ a doplňkový svářečský kurz.

Poptávka zaměstnavatelů byla především po pomocných dělnících, nekvalifikovaných pracovnících, zednících, šičkách textilní konfekce, svářečích v ochranné atmosféře, montážních dělnících a řidičích nákladních automobilů v zahraniční dopravě. Nabídka ze strany uchazečů o zaměstnání obsahovala profese jako montážní dělníci, nekvalifikovaní pracovníci, prodavači v obchodech, administrativní pracovníci, řidiči motorových vozidel v zahraniční dopravě, kuchaři a uklízeči v kancelářích.

Rekvalifikace probíhaly ve dvou oblastech a to v rámci úřadu práce, kde se jednalo o základní svářečský kurz CO₂ a v rámci Evropského sociálního fondu, kde se jednalo o základy obsluhy PC.

Měsíc listopad bývá obvykle posledním teplým měsícem a tudíž i posledním měsícem, kdy zaměstnanci vykonávající sezónní práci mohou být zaměstnáni.

Po skončení sezónních prací se obvykle se zaměstnanci rozvazuje pracovní poměr a tito lidé se stávají uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadu práce.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2003, kdy se pohybovala okolo 6,7 %. Od tohoto roku míra nezaměstnanosti klesá až do roku 2007, kdy nastal opět stoupající trend. Mezi roku 2008 a 2009 míra nezaměstnanosti vzrostla o 64,1 p.b. z původních 3,9 % na 6,4 %.

Nejvíce uchazečů o zaměstnání zařazených na společensky účelná pracovní místa bylo v roce 2004, kdy bylo obsazeno přes 90 % všech společensky účelných pracovních míst. Od tohoto roku až do roku 2008 nastal klesající trend. Až v roce 2009 se zvýšil zájem o společensky účelná pracovní místa z pohledu zaměstnavatelů, tedy bylo opět vytvořeno přes 80 pracovních míst. Naopak veřejně prospěšné práce mají kolísavý trend. Nejvíce míst bylo vytvořeno v roce 2007. Tento rok byla i nejnižší míra nezaměstnanosti, pouze 3,3 %.

Zaměstnavatelé se poptávali nejvíce po nekvalifikovaných pracovnících, šičkách textilní konfekce, zednících, svářečích v ochranné atmosféře, zámečnících a montážních dělnících. Uchazeči o zaměstnání nabízeli svou práci jako montážní dělníci, nekvalifikovaní pracovníci, administrativní pracovníci, prodavači v obchodech, zedníci nebo kuchaři.

Nejčastěji rekvalifikace probíhaly v oblasti základní kurz svařování el. obloukem tavící se elektrodou v ochranném plynu a základní obsluha PC. Z Evropského sociálního fondu byly prováděny rekvalifikace: základy podnikání, administrativní pracovník a základy práce na PC.

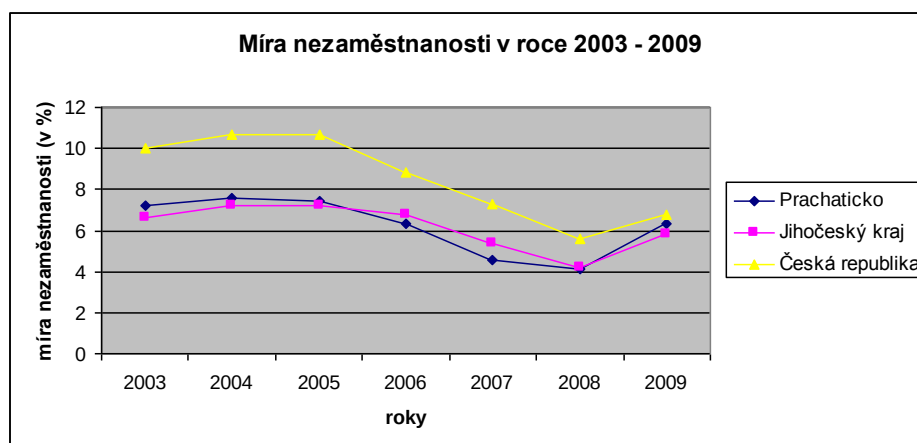
Ve všech třech měsících (březen, květen, listopad) je možné si povšimnout, že některé druhy zaměstnání se nachází jak v poptávce zaměstnavatelů, tak v nabídce uchazečů o zaměstnání, např. nekvalifikovaní pracovníci, montážní dělníci, zedníci aj. Otázkou tedy je, proč se tato poptávka po zaměstnání nespojila s nabídkou zaměstnání. Problémem nejčastěji bývá neochota uchazeče o zaměstnání dojíždět za prací, jiné představy uchazeče o platových podmínkách, zdravotní problémy nebo postoje k zaměstnání.

Dalším problémem je i špatná reakce rekvalifikací na trh práce, resp. zpožděná reakce. Toto je zapříčiněno z části tím, že rekvalifikace jsou od roku 2009 prováděny pomocí veřejných zakázek, což zpomaluje rychlejší reakci na poptávku na trhu práce. Avšak na druhé straně v době, kdy rekvalifikace neprobíhaly na základě veřejně zakázky, nebyly na většinu poptávaných míst rekvalifikace vůbec uskutečňovány. A to i v případě, že tyto profese byly žádané zaměstnavateli téměř v každém měsíci, tj. permanentně.

4.2.2 Míra nezaměstnanosti

Podle tabulek, příloha 4 - 6, je patrné, že nejvyšší míra nezaměstnanosti byla většinou v měsíci březnu. Proto v následující tabulce je tento měsíc porovnáván se standardem Jihočeského kraje a České republiky.

Graf 4.1: Míra nezaměstnanosti v roce 2003 – 2009 k 31.3

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí + vlastní úprava

Z grafu 4.1 je zjevné, že Prachaticko v letech 2003 a 2004 mělo větší míru nezaměstnanosti, než byla průměrná míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji, avšak již v roce 2005 má velice podobnou míru nezaměstnanosti jako Jihočeský kraj a v letech 2006 – 2008 je dokonce pod průměrnou mírou nezaměstnanosti Jihočeského kraje.

Celková míra nezaměstnanosti v celé České republice od roku 2005 prudce klesala, avšak od roku 2008 míra nezaměstnanosti opět stoupá. To může být také důsledkem světové hospodářské krize, kdy někteří zaměstnavatelé z tohoto důvodu museli své zaměstnance propouštět. Největší míra nezaměstnanosti na Prachaticku byla v roce 2009. Důvodem nižší míry nezaměstnanosti na Prachaticku je skutečnost, že

značná část obyvatelstva města Vimperk a Prachatice dojíždí za prací do sousedního Německa. Z příhraničních obcí a střediskových obcí, jako například Volary, dojíždí za prací do sousedního Německa až 2/3 obyvatel.

4.2.3 Osoby samostatně výdělečně činné

Osoby samostatně výdělečně činné, evidované úřadem práce jsou ty, které byly na Úřadu práce evidovány jako uchazeči o zaměstnání. Většinou již v delším časovém horizontu nemohli najít správné uplatnění. Těmto osobám poté úřad práce přispívá do začátku podnikání.

Tabulka 4.2: Počet osob samostatně výdělečně činných

Počet OSVČ

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
OSVČ	24,00	28,00	26,00	24,00	23,00	20,00	15,00
Prům. počet uchazečů	1 800,00	1 885,00	1 842,00	1 665,00	1 284,00	1 186,00	1 727,00
Procentní vyjádření OSVČ	0,25	0,29	0,27	0,25	0,24	0,21	0,16

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí + vlastní výpočty a úprava

Počet uchazečů o zaměstnání, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní a rozhodnou se nakonec samostatně podnikat, není mnoho. Počet takovýchto osob se pohybuje od 15 do 24 osob ročně, což z průměrného počtu uchazečů není mnoho. Jedná se asi o ¼ procenta každý rok.

4.3 Projekty dotované Evropskou unií

Jak již bylo řečeno, v roce 2009 se mimo projekty financované úřadem práce začaly rozvíjet i projekty financované z Evropské unie, resp. z Evropského sociálního fondu.

Tabulka 4.1: Projekty Evropského sociálního fondu 2008 – 2009

Projekty Evropského sociálního fondu 2008 - 2009

	2008			2009		
	Březen	Květen	Listopad	Březen	Květen	Listopad
OP RLZ a OP JPD3	234	217	151	214	144	248
Veřejně prospěšné práce	3	26	33	31	61	22
Společensky účelná pracovní místa	0	0	53	68	33	44
Cílené programy	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Úřad práce v Prachaticích

Projekty Evropského sociálního fondu se zaměřily na veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa a cílené programy, které od roku 2008 byly financovány nejen úřadem práce, ale i Evropským sociálním fondem. Tyto projekty Evropského sociálního fondu byly z hlediska obsazení uchazeči více využívány, než stejné projekty financované úřadem práce.

Je patrné, že tyto projekty jsou stále na začátku svého vývoje. Avšak do jisté míry nahradily projekty, které byly financované Úřadem práce. Nejvíce projektů z operačního programu rozvoj lidských zdrojů (RLZ) a jednotný programový dokument pro cíl 3 (JPD3) bylo v listopadu roku 2009, jednalo se o téměř 6 % nárůst. Veřejně prospěšných prací bylo nejvíce v květnu roku 2009, kdy se jednalo o 61 osob. První společensky účelná pracovní místa se začala vytvářet od září 2008, ale obsazovat teprve od října 2008 a nejvíce osob bylo zařazeno v březnu 2009. Až do listopadu 2009 nebylo vytvořeno žádné místo v rámci cílených programů.

Mezi projekty dotované Evropskou unií patří veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, rekvalifikace a tzv. programy R.I.P.

4.3.1 Veřejně prospěšné práce

Jde o časově omezené pracovní místo. Jedná se o práci ve prospěch obce, která tato místa vytváří. Takovéto místo musí být vytvořeno nejdéle 12 po sobě jdoucích měsíců. Nejčastější poptávka obcí je po dělnících pro čištění města a dále je zájem i o nekvalifikované pracovníky.

4.3.2 Společensky účelná pracovní místa

Jedná se o pracovní místo, které zřizuje zaměstnavatel po dohodě s úřadem práce. Místo je poté vyhrazeno uchazečům o zaměstnání, kteří jsou evidováni na příslušném úřadu práce. Největší zájem z pohledu zaměstnavatele je po dělnících, na druhém místě jsou požadováni administrativní pracovníci a na třetím místě jsou řemeslníci. Naopak nejmenší poptávka je po knihovnicích, údržbářích nebo kosmetických službách

4.3.3 Rekvalifikace

Rekvalifikace se provádí v různých odvětvích. Záleží na situaci na trhu práce a poptávce po produkci jednotlivých odvětví.

Nejčastěji žádání jsou svářeči a práce na PC. Rekvalifikace, které jsou dotovány z fondu Evropské unie, jsou prováděny od roku 2006. Z grafu, příloha č. 7, je patrné, že po tomto roce se počet účastníků rekvalifikace rapidně snížil. Od června roku 2008 nastal útlum rekvalifikací. Od února roku 2009 jsou rekvalifikace řešeny pomocí veřejných zakázek, kdy autor rekvalifikačního kurzu se musí přihlásit do výběrového řízení, ze kterého jsou poté rekvalifikace vybrány. V tomto roce nastal opět nárůst počtu zúčastněných uchazečů.

Od začátku veřejných zakázek do října roku 2009 proběhlo 19 projektů, které již byly řádně ukončeny. V září a v říjnu 2009 poté začaly další dva projekty.

Rozhodnutí, komu z uchazečů o zaměstnání, bude poskytnuta rekvalifikace, provádí vedení úřadu práce. Komise aktivní politiky zaměstnanosti, která je ustanovena k rozhodování o uchazečích, kteří se účastní rekvalifikace, rozhodne, který z uchazečů se dané rekvalifikace zúčastní. Tento návrh uchazečů je poté předán řediteli úřadu práce, který se vyjádří k závěru provedeného komisí APZ. Kritéria, podle kterých se rozhoduje, kdo z uchazečů bude zvolen do projektu rekvalifikace, se každý měsíc mění. Záleží na situaci na trhu práce

4.3.4 Programy R.I.P.

Další programy, které jsou dotovány EU pomocí Evropského sociálního fondu jsou tzv. R.I.P. programy, tedy Regionální individuální programy. Jejich zpracovatelem je Úřad práce v Českých Budějovicích. Jedná se o regionální individuální projekt: cesta do práce v Jihočeském kraji a projekt dobrá práce v Jihočeském kraji.

Cesta do práce v Jihočeském kraji je program, který má pomoci krátkodobým uchazečům a zájemcům o zaměstnání posílit prevenci dlouhodobého nezaměstnání a rychle tyto uchazeče a zájemce vrátit na trh práce s aktuálními informacemi. Tím, že do tohoto programu vstoupí, zvýší svoji kvalifikaci a získají dovednosti, které jsou

požadovány od zaměstnavatelů. Tento projekt je pro uchazeče nebo zájemce o zaměstnání zcela zdarma a navíc může dostat i příspěvek například na hlídání dětí předškolního věku nebo na dopravu. Projekt je určen pro všechny, kteří jsou evidováni na úřadu práce méně než 6 měsíců a pro zájemce, kteří jsou ohroženi nezaměstnaností.

Dobrá práce v Jihočeském kraji posiluje aktivní politiku zaměstnanosti. Hlavním cílem je zvýšení zaměstnanosti nezaměstnaných osob nebo osob, které jsou ohroženy na trhu práce. Tento program je aplikován prostřednictvím efektivního a cíleného využití nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti. Program je určen pro každého, kdo je evidován na úřadu práce déle než 6 měsíců a pro zájemce, kteří jsou ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností. Tento program umožňuje lepší orientaci na trhu práce, nové dovednosti, znalosti, kvalifikace a poznatky.

Projekt „Vzdělávejte se!“ byl vytvořen z důvodu celosvětové finanční krize a hospodářské recese. Projekt je zaměřen na zaměstnavatele a jejich zaměstnance, kteří museli nebo budou muset omezit výrobu ve svých provozech. V rámci tohoto projektu mohou zaměstnavatelé pro své zaměstnance dostat finanční prostředky na realizaci vzdělávacích kurzů. Jedná se o zaměstnance, kteří jsou ohroženi negativními následky organizačních změn podniku v důsledku krize. Zaměstnanci se také mohou účastnit dalšího vzdělávání, zdokonalit svoje dovednosti a znalosti. Zaměstnavatelé naopak získají prostor pro řešení situace podniku v období krize. Do projektu „Vzdělávejte se!“ se mohou přihlásit zaměstnavatelé na úřadu práce, kde mají místo výkonu své práce (pracoviště, provozovny). Zaměstnavatelé vyplní žádost o zapojení do projektu na příslušný úřad práce. Úřad práce žádost posoudí a schválí. Pokud je žádost schválena, zaměstnavatelé dostanou příspěvek na úhradu nákladu na vzdělávání zaměstnanců a na náhradu mzdy. Je uhrazeno i sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem a cestovní náhrady. Projekt se realizuje ve dvou fázích. První fáze zahrnuje čerpání prostředků operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (RLZ). Do první fáze je vyčleněna částka 500 milionů Kč. Druhá fáze projektu je realizována v operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost (LZZ). Do této druhé fáze je vyčleněna částka činící 1 miliardu Kč. Doba trvání tohoto projektu je do 30. července 2010.

4.4 Zemědělství

Aby bylo možné se věnovat využívání podpory ze zdrojů EU, je nejdříve nutné nastínit, jaké trendy v minulosti v zemědělství byly. Rok 1993 byl brán jako východisko zkoumání vývoje produkce vybraných komodit.

Z grafu uvedeného v příloze č. 8 je patrné, že ve většině států od roku 1993 až do roku 2003 se přes malé výkyvy projevoval pozvolný nárůst produkce.

Snížení produkce se u většiny států projevilo v období 2001 – 2003. Mezi roky 2003 a 2004 došlo k výraznému nárůstu této produkce, což bylo ovlivněno vyšší poptávkou po této komoditě. Období let 2004 – 2007 produkce pšenice ve státech Evropské unie mírně klesala. Tento pokles byl kompenzován nárůstem produkce v Estonsku, které z části vykrylo světovou poptávku po této komoditě.

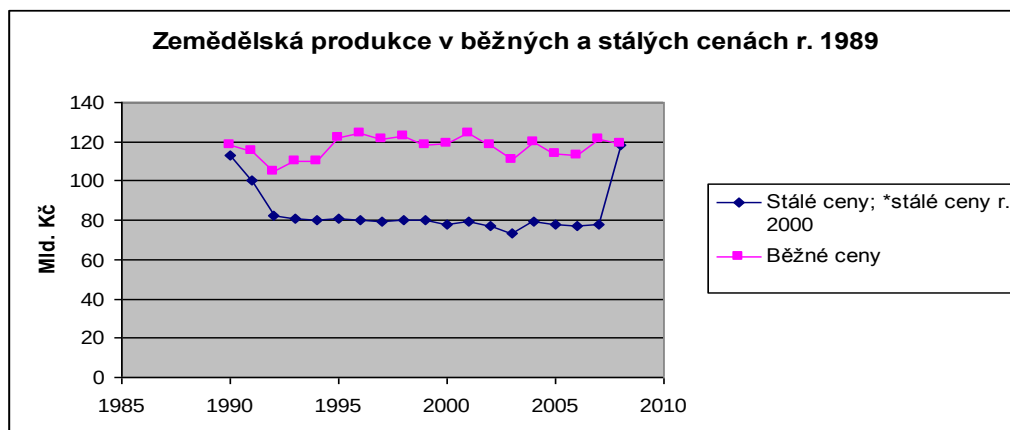
Co se týče produkce mléka, podle grafu v příloze č. 9, v jednotlivých státech Evropské unie nedochází k výraznějším výkyvům produkce mléka, kromě Polska, kde se mezi roky 1993 – 1995 objevil značný propad v této produkci. Poté v letech 1995 – 1996 byla produkce na stejné úrovni. Od roku 1996 – 1998 se projevil opět nárůst této produkce, ale ihned v následujících letech následoval opět propad. Od tohoto období Polsko vykazuje téměř lineární produkci mléka. Horší situace se projevují pouze v České republice. Zde je patrné, že až na nepatrné výkyvy má tato produkce mléka od roku 1993 až do roku 2007 sestupnou tendenci. Bylo zjištěno, že tento klesající trend se ještě mnohonásobně prohloubil v období roku 2009. Lze dále předpokládat, že díky likvidaci dojného skotu v mnoha zemědělských družstvech a též u fyzických osob, se tento pokles v produkci mléka ještě výrazně sníží.

V produkci vepřového masa je patrný neustálý mírný nárůst v období let 1993 – 2004 ve Francii, Německu a Polsku. V letech 2004 – 2007 se mírný nárůst projevuje už jen v Německu a Polsku a dále ve Španělsku, které ovšem nárůst produkce odstartovalo v raketovém měřítku v porovnání s ostatními státy již v roce 1997. Snížení produkce v letech 2004 – 2007 se výrazněji projevilo ve Francii. Česká republika se na produkci vepřového masa oproti ostatním státům Evropské unie podílí v mnohem menší míře. Tato nižší míra produkce se ještě dále rok od roku výrazně snižuje.

4.4.1 Dlouhodobý vývoj českého zemědělství

Nastínění vývoje produkce jak v běžných, tak ve stálých cenách může signalizovat, jak české zemědělství prosperuje, či neprosperuje.

Graf 4.1: Vývoj hrubé zemědělské produkce v běžných cenách a stálých cenách (r. 1989)

Zdroj: ČSÚ

Zemědělská produkce ve stálých cenách od roku 1990, až na malé výjimky, neustále klesá až do roku 2007. Pouze mezi rokem 2007 a rokem 2008 dochází k markantnímu nárůstu stálých cen až na úroveň běžných cen. To však může být dáno skutečností, že rok 2008 byl přepočítáván stálou cenou roku 2000.

Podíváme-li se na běžné ceny, je možné říci, že kolísají v určité parabole, která má zkracující se interval výkyvů. Z toho vyplývá, že zemědělci nemohou předvídat vývoj poptávky a vývoj cen jednotlivých komodit, což vede k zhoršování systému plánování zemědělství (zemědělec těžko odhadne, která komodita bude výnosná či nikoliv a těžko proto na tuto skutečnost reaguje). V produkci rostlinné výroby lze toto napravit v následujícím roce, popřípadě v jarním období, nebo zimním období. Horší situace nastává v produkci živočišné výroby, kdy reakce na nižší poptávku či nižší cenu vede v mnoha případech k tomu, že zemědělec z důvodu nerentabilní výroby sníží stavy zvířat. Je nutné ovšem podotknout, že opětovné naplnění těchto stavů však není otázkou jednoho roku. Tyto výkyvy je možné překlenout intervenční politikou státu a dotační politikou Evropské unie.

Ceny vstupů do zemědělství a vývoj inflace mají, až na menší výkyvy v roce 2002 – 2003, vzrůstající tendenci. Od roku 2000 do roku 2007 stoupla inflace o 28,4 procentních bodů a ceny vstupů do zemědělství o 21,3 procentních bodů.

Ceny zemědělských výrobců se zvedly pouze v roce 2001 o necelých 10 p.b.. ale od roku 2001 nastal pokles na asi 95 % z původních 100 %. V roce 2004 došlo k nárůstu oproti roku 2000 asi o 4 p.b.. V letech 2005 a 2006 došlo opět k poklesu cen pod úroveň roku 2000. V roce 2007 bylo dosaženo zvýšení cen oproti původnímu roku 2000 o 11,7 p.b.. Vývoj cen vstupů do zemědělství roste rychleji, než vývoj cen zemědělských výrobců, což způsobuje ztrátovost podnikání v tomto oboru.

Počet zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a rybářství zaznamenává v posledních letech značný pokles. Je nutné podotknout, že se nejedná o osoby podnikající v zemědělství jako osoby fyzické nebo právnické, ale o osoby, které jsou u fyzických nebo právnických osob zaměstnány.

Zaměstnanost v zemědělství, lesnictví a rybářství v okrese Prachatice od roku 2003 do roku 2008 zaznamenala pokles o 20%. Pokles v tomto odvětví nebyl zaznamenán pouze v letech 2004 – 2005, což mohlo být zapříčiněno vstupem České republiky do Evropské unie, kdy Česká republika začala čerpat, tak, jako jiné členské země, z Evropských fondů. Ale již od roku 2006 byl zaznamenán další pokles o 8,12 %.

4.5 Hospodaření

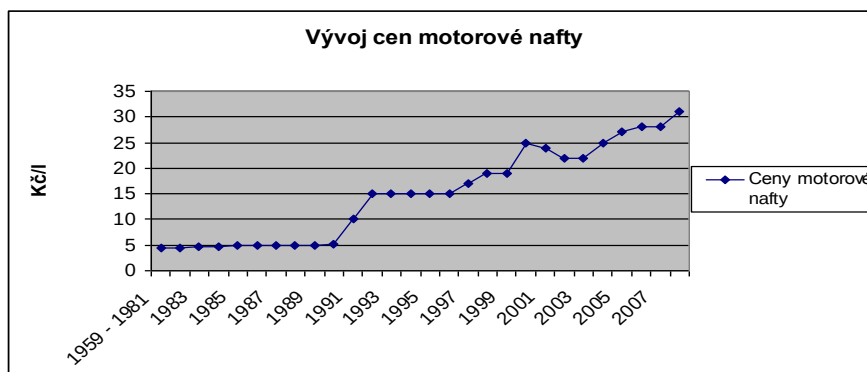
Co se týče nákladů, za poslední roky značně narostly, a to nejen o desítky procent. Naopak ceny za zemědělskou produkci v poslední době stále klesají. Například výkupní ceny obilovin lze srovnat s výkupními cenami před 20 – 25 lety, ale uvedené náklady se od této doby zvýšily i o stovky procent.

4.5.1 Náklady

Z grafu v příloze č. 13 je zřejmé, že nejvýznamnější nákladovou položkou jsou pohonné hmoty, které zastíňují všechny ostatní náklady. Na druhém místě jsou opravy strojů, kdy zemědělci používají staré zemědělské stroje, které na jednu stranu nezatěžují nákladové položky zemědělců formou odpisů nebo splátkami úvěrů na nové stroje. Na

druhé straně jsou však často tyto stroje hodně poruchové a náklady se projevují formou oprav strojů a nákladů na zakoupení náhradních dílů. Z grafu je možné také vyčíst, že někteří zemědělci místo používání vlastních starých poruchových strojů využívají služeb ostatních zemědělců, kteří provádějí svými novými stroji práce za úplatu.

Graf 4.2: Vývoj cen motorové nafty

Zdroj: Český statistický úřad

Nárůst nákladů lze názorně ilustrovat na vývoji cen motorové nafty, kdy cena ze 4 Kč v roce 1981 vrostla až na 32 Kč v roce 2008, jedná se tedy o 800 % nárůst. Porovnáme-li toto s průměrnou cenou krmné pšenice, zjistíme, že cena krmné pšenice od roku 1981 do roku 2009 klesla z původních 2 800 Kč na 2 500 Kč, jedná se o téměř 11 % pokles, viz příloha č. 8

5.3.2 Výnosy

Ziskovost podnikání v tomto oboru v současné době závisí především na dotační politice, kdy dotazovaní uvádějí, že bez této dotační politiky by nebyli v žádném případě v zisku, ale ve ztrátě. Podle dostupných informací, které byly prezentovány zástupci agrárních komor prachatického, strakonického a píseckého okresu, je většina zemědělských družstev za loňský rok (2009) ve ztrátě i při započtení dotací.

Většina dotázaných vidí letošní rok, i při působení dotací, značně pesimisticky. Tento trend je tlumočen i představiteli jednotlivých agrárních komor, například při jednání zástupců agrární komory v Táboře, dne 25. února 2009, zazněly takové názory, že bez jednání, stávek a blokad silnic zemědělskými stroji nelze docílit oprávněných požadavků zemědělců na úpravu cen.

4.6 Prognózy do budoucnosti

Existují prognózy, které předpokládají zvýšený nárůstu pěstování řepky olejné a kukuřice, což by mohlo vést ke zlepšení situace v zemědělství.

Řepka olejná by se měla používat do pohonných hmot. Toto je však limitováno podílem biopaliv v pohonných hmotách, což doposud není legislativně vyřešeno. Na druhou stranu, na základě vědeckých výzkumů je zjištěno, že ne všechny motory jsou schopny s takto upravenými palivy pracovat a dochází k jejich značnému poškození.

Kukuřice by měla být naopak využívána v bioplynových elektrárnách, kde se potřebává rostlinná produkce na výrobu elektrické energie.

Výnosy řepky jsou ustáleny přibližně v intervalu 3 – 3,5 tuny na hektar. Pouze v období 2003 tyto výnosy klesly. Toto bylo zapříčiněno povodněmi v srpnu roku 2002. Nákladovost v tomto období značně vzrostla, neboť bylo nutno některé plochy znovu přesít a na zbývajících plochách muselo být používáno více chemických prostředků, což zapříčinilo velký nárůst nákladů. V období roku 2006 – 2008 rostly ceny řepky rychleji než náklady. Tím se řepka stala velice výhodnou plodinou pro pěstování z pohledu zemědělce. Zlom opět nastal v roce 2009, kdy se cena řepky dostala na úroveň nákladů a tím se pěstování řepky stalo v tomto roce ekonomicky nezajímavé.

4.6.1 Posílení konkurenceschopnosti českého zemědělství

V první fázi by mělo jít převážně o řešení tržního opatření, kam patří rušení vývozních subvencí, a odstraňování produkčních kvót, a o řešení přímých plateb, které se budou zajímat o orientaci na veřejné statky, řešení stabilizace (například o příspěvky na pojištění). Přímé platby by měly být hrazeny plně z rozpočtu EU.

V druhé fázi se bude jednat o rozvoj venkova, kdy by se měla podporovat adaptace na změnu klimatu, mimoprodukční funkce a také by mělo být nově vymezen program LFA.

Agrární komora se snaží zemědělcům pomoci a do budoucnosti by chtěla zjednodušit podmínky podpory investic PGRLF, vytvořit rizikový fond, zvýšit podíl

biolihu v benzínu z 3,5 na 4,5 % a zvýšit podíl řepky olejné v motorové naftě z 4,5 a 3 %, podporu dojníc, ozdravný program chovu prasat, vyrovnání podmínek v Evropské unii aj.

Předpokládá se, že v roce 2017 oproti roku 2008 by se měly zvýšit ceny zemědělských produktů například u pšenice o 43 – 56 %, kukuřice 60 – 70 %, maso a drůbež o 20 %.

Tyto prognózy vychází z dlouhodobého vývoje, kdy za posledních 200 let prošlo zemědělství 5 růstovými trendy. Nejkratší z nich trval 15 let, nejdelší 25 let. Poslední trend poklesu skončil v roce 1999. V současnosti se jedná o trend vzestupu, který by měl trvat minimálně do roku 2015, maximálně 2025. Tento trend je spojen také s růstem počtu obyvatel a ekonomické revoluce ve třetích zemích.

Ve Francii je řešena podpora zemědělství mimo jiné tím, že v obchodech, které vlastní tuzemská osoba, musí být prodáváno 80 % potravin domácí produkce a zbylých 20 % mohou činit potraviny z dovozu. V případě obchodních řetězců, kde vlastníkem je cizozemec, musí být prodáváno minimálně 60 % potravin domácí produkce a 40 % potravin z dovozu. V českých podmínkách takováto podpora neexistuje.

5. Šetření ve skupině žadatelů o podporu, resp. využívajících podpory ze zdrojů EU

Pro získání údajů o žadatelích o dotace, jejich povědomí o jednotlivých dotačních titulech, nejvýznamnějších nákladových položkách aj., bylo realizováno dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 55 respondentů. Z toho však 4 dotazníky nebyly řádně vyplněny. Dotazníkové šetření probíhalo v období od 10. ledna 2010 do 1. března 2010. Dotazníkové šetření mělo dvě formy, a to část formou dotazování, kdy respondent odpovídal na položené otázky z dotazníku, a formou ponechání dotazníků respondentovi po určitou dobu, kdy respondent sám dotazník vyplnil. Při samostatném vyplňování dotazníků byly zjištěny již zmíněné 4 špatně vyplněné dotazníky, které do výsledného vyhodnocování nebyly zahrnuty.

5. 1 Žadatelé

Žadatelé, kteří žádají o podporu v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, mohou být fyzické i právnické osoby podnikající v rámci zemědělství nebo vlastníci zemědělskou nebo lesnickou půdu.

Zákon, který tyto dotace upravuje, je zákon č. 252/97 Sb. O zemědělství. Jsou zde uvedeny zásady, které navazují na státní rozpočet. Postupem času by se ale měl tento zákon úplně vytratit a měl by být nahrazen zákony jinými.

Druhy dotací se liší různými podmínkami, které musí žadatel o dotaci splnit. Na některé dotace poté navazují i státní dotace, které jsou nazývány jako Top-up.

Bylo zjištěno, že v období, kdy nebyly poskytovány dotace, bylo na venkově mnoho orné půdy, luk a pastvin, které ležely ladem. Teprve s nástupem dotační politiky začal být o tyto pozemky eminentní zájem, obzvláště o půdu, kterou vlastnil stát.

Souhrnné evidování zemědělců měly nejdříve na starost obce. Od roku 1997 byla evidence převedena na živnostenský úřad. Jedná se nejen o velká zemědělská družstva, ale i o drobné podnikatele - fyzické osoby.

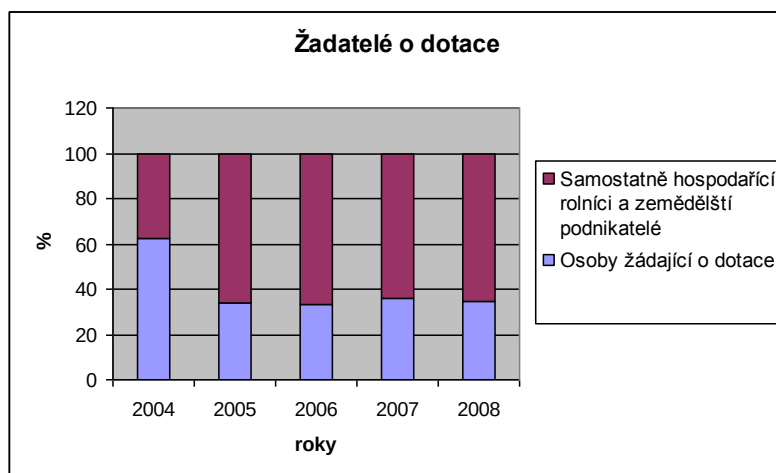
5.1.1 Fyzické osoby

Do roku 2004 byly osoby podnikající v zemědělství registrované jako samostatně hospodařící rolníci, tedy tzv. SHR. Od roku 2004 do roku 2009 probíhala přeregistrace, kdy se samostatně hospodařící rolníci museli přeregistrovat na samostatně hospodařící rolníky a zemědělské podnikatele. Těm osobám, které se nestačily do 31. prosince 2009 přeregistrovat, činnost SHR k tomuto datu zanikla.

V prachatickém, ale i píseckém a strakonickém okrese podnikají v zemědělství převážně fyzické osoby. V regionu Prachatice se jedná dokonce o fyzické osoby z více než 90 %.

Fyzické osoby lze rozdělit do dvou skupin. První skupinou jsou osoby, které se zemědělství začaly věnovat z důvodu rodinné tradice, dědictví, anebo hobby. Tato skupina se orientovala na produkci masa, mléka, popřípadě ovocnářství. Druhou skupinou jsou osoby, které v zemědělství podnikají za účelem ziskovosti, kterou v současné době bez dotací nelze realizovat. Jedná se hlavně o pícninářský program, kde jsou dotace pobírány na plochu a dále chovají minimální stavy dobytčích jednotek, aby mohly pobírat ještě dotace z programu LFA. Tento trend se projevuje obzvláště v horských a podhorských oblastech Šumavy.

Graf 5.1: Žadatelé dotací

Zdroj: ČSÚ + vlastní výpočty

Počet samostatně hospodařících rolníků a zemědělských podnikatelů v jednotlivých letech kolísá. Nejvíce registrovaných osob bylo v roce 2005, kdy se

jednalo o 1193 osob. Z grafu 5.1 je zřejmé, že podíl osob žádajících o dotace je přibližně 1/3 všech registrovaných samostatně hospodařících rolníků a zemědělských podnikatelů. Největší podíl žadatelů o dotace byl jen v roce 2004, kdy se jednalo o 60 % ze všech samostatně hospodařících rolníků a zemědělských podnikatelů. Malý podíl využívání dotací všech registrovaných zemědělců je způsoben převážně tím, že „malý“ zemědělec vlastní např. 1 hektar pozemku se nechce zatěžovat, dle jeho mínění složitou administrativou tak, jak on ji chápe a dále nezáměrně zjišťovat jakékoliv informace a studie, které je dle jejich názorů značně zatěžují. Dalším důvodem je i neznalost všech dotačních titulů a jejich následujících podmínek.

5.1.2 Právnícké osoby

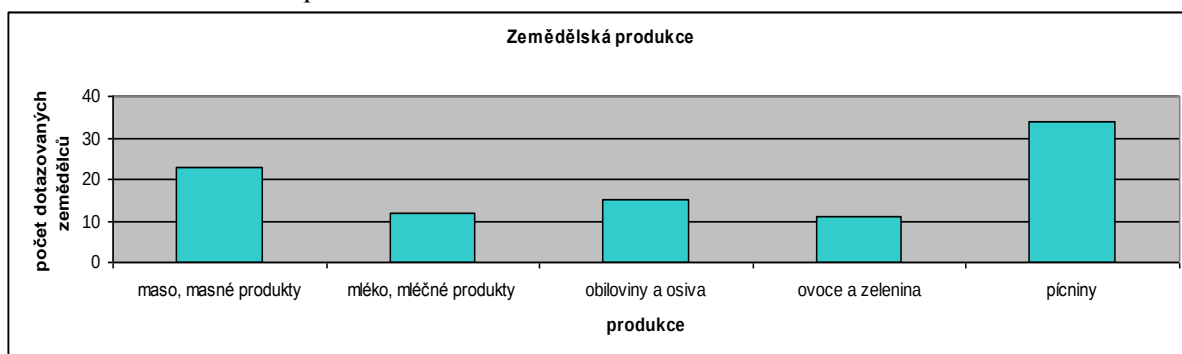
Právnícké osoby jsou zastoupeny v zemědělství převážně zemědělskými družstvy. Většina zemědělských družstev vznikla transformací z původních družstev jako nová družstva vlastníků. Vzhledem k tomu, že vznikl ze zákona nárok na vypořádání vneseného živého (zvířata) a mrtvého (hmotný majetek) inventáře do původních JZD, některá družstva toto řešila podáním návrhu na konkurz transformovaného družstva a poté vytvořila nová družstva vlastníků. Tím došlo k tomu, že restituční nároky nebyly vyplaceny v plné výši, ale pouze z části na základě konkurzního řízení s transformovaným družstvem. Dalším příkladem je např. ZD Lhenice, kdy na toto zemědělské družstvo byl vyhlášen konkurz. Nové družstvo se již nevytvořilo. Restituční nároky zde byly vypořádány tím způsobem, že členům družstva byly vyplaceny v plné výši a ostatní restituční nároky byly řešeny soudní cestou a uspokojeny ve výši cca 3 % těchto restitučních nároků. Zbylá část družstev se tento problém snažila řešit seriózně, ovšem málokterému se podařilo tyto transformační nároky podílů do současnosti vyrovnat.

Mezi největší zemědělská družstva na Prachaticku v současné době patří: Prim-Agri v Prachaticích, ZZV Prachatice, které převzalo většinu špatně hospodařících družstev, ZD Mičovice, ZD Zvíkov a ZD Šumavské Hoštice.

5.2 Produkce žadatelů

Zemědělská produkce se u jednotlivých zemědělců značně liší. Rozdíl je také v tom, zda se jedná o osoby fyzické, nebo právnické.

Graf 5.2 : Zemědělská produkce

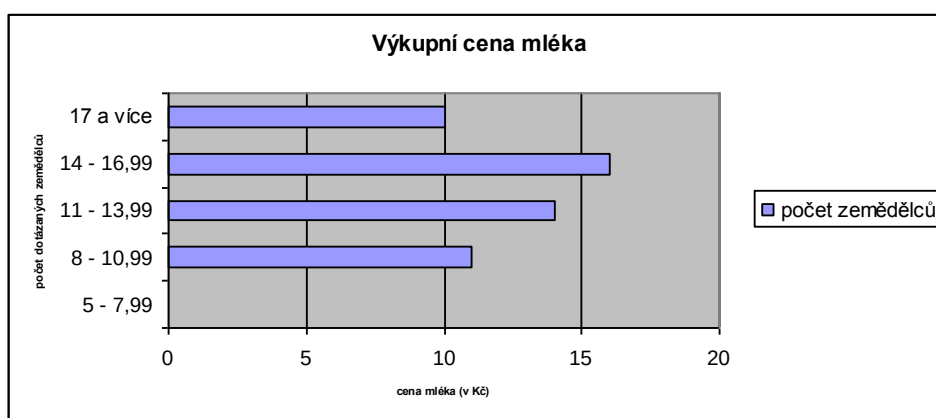

Zdroj: dotazníkové šetření + vlastní úprava

V současné době je produkce v zemědělství zaměřena převážně na produkci pícnin a masa a masných produktů, kdy pícniny jsou produkovány z téměř 35 % a maso a masné produkty dosahují hodnoty kolem 25 %.

Opačný, tedy klesající trend, zaznamenává produkce mléka. Se snižujícími se cenami mléka a se skutečností, že dotace na mléčnou produkci nebyly poskytovány, se začal snižovat i stav dojnic v majetku fyzických osob. Právnické osoby až do roku 2008 stavy dojnic nesnižovaly. V letošním roce však dochází i k úbytku dojnic v mnoha zemědělských družstvech, popřípadě je tento chov zcela zrušen.

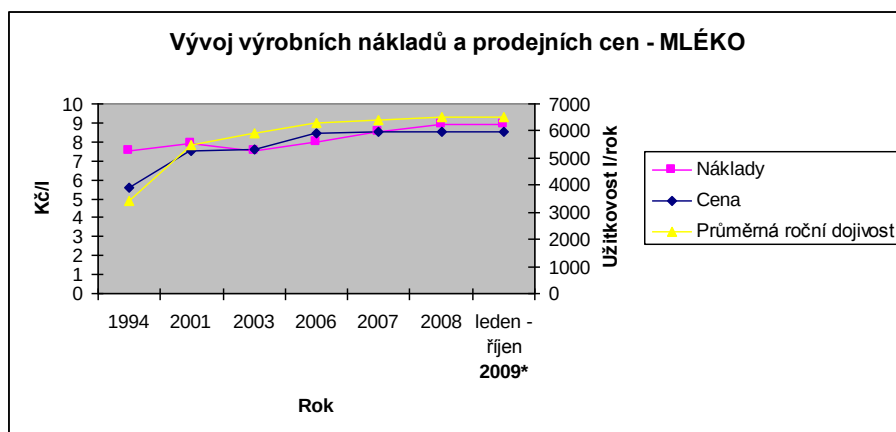
Graf 5.3: Výkupní cena mléka

Zdroj: dotazníkové šetření

Podle dotazníkového šetření bylo zjištěno, že zemědělci by byli ochotni v produkci mléka pokračovat v případě, že by výkupní cena mléka byla nejméně v rozmezí 8 – 10,99 Kč, většina se však přiklání k výkupní ceně v rozmezí 14 – 16,99 Kč, kdy při této ceně by se produkcí mléka byly ochotny zabývat i osoby, které mléko doposud neprodukovaly. Tyto ceny jsou však podmíněny výplatou stávajících dotací SAPS, LFA a Top-up vyplácené v závislosti na půdě a velkých dobytčích jednotek.

Graf 5.4: Vývoj výrobních nákladů a prodejních cen mléka

Pozn.: *odhad Agrární komory ČR

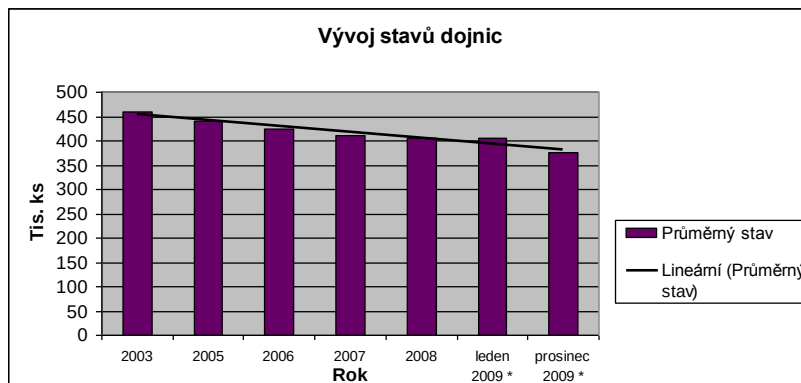
Zdroj: ÚZEI, ČSÚ

V roce 1994 byla průměrná roční dojivost na úrovni cca 3 400 litrů a rok. Při této užitkovosti byly náklady na produkci jednoho litru 7,5 Kč. Vzhledem ke zlepšení genetického materiálu dojivosti u krav došlo ke zvýšení dojivosti až skoro 6 000 litrů za rok. Při této užitkovosti se nákladovost na jeden litr mléka a užitkovost téměř vyrovnaly. Rovněž ceny za jeden litr průměrného zatřídění mléka se vyvíjely identicky až do roku 2008. V lednu – říjnu roku 2009 se ceny za 1 litr mléka snížily z 8,7 Kč na téměř 6 Kč za litr. Rozdíl mezi náklady a výkupní cenou mléka vytváří velikou ztrátu, která je zemědělci jen těžko akceptovatelná.

Uvedený vývoj cen mléka přímo ovlivňuje vývoj stavu dojníc. Od roku 2003 do roku 2008 sice klesal počet stavu dojníc a to úměrnou cestou, ale bylo to z důvodu zvyšování průměrné dojivosti na dojnici. Vzhledem k omezené poptávce po mléku nebylo nutné navyšovat stavy dojníc. Omezená poptávka byla limitována kvótami, které byly dohodnuty mezi Českou republikou a Evropskou unií a poté rozděleny mezi

jednotlivé zemědělce. V roce 2009 již produkce dále nestoupá a výkupní ceny mléka klesají, což zapříčiňuje razantní snížení stavu dojnic.

Graf 5.5: Vývoj stavů dojnic

Pozn: * propočet Agrární komory ČR ze stavu Kontrolního úřadu

Zdroj: ČSÚ, ČMSCH

Nižší produkce v České republice je přímo úměrná vývoji cen a dotační politiky. Proto také produkce jednotlivých komodit v České republice oproti ostatním státům je nižší.

5.3 Využívání zdrojů EU

Aby bylo možné zjistit, co je hlavním problémem nevyužívání dotací z Evropské unie zemědělci, je nutné znát, jaké povědomí mají žadatelé o dotacích, resp. jednotlivých dotačních titulech a jaké dotace v současnosti využívají.

5.3.1 Povědomí o dotacích

Největší povědomí mají žadatelé o dotačním programu Jednotné platby na plochu (SAPS) a Platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA). Jak je však v grafu v příloze č. 14 vidět, někteří neví, jaké dotační programy jsou poskytovány Evropskou unií a které poskytuje stát, protože v případě Top-up, která sice navazuje na dotační program SAPS, se jedná o dotační program, který je vyplácen státem. Dalším příkladem je i PGRLF, který sice dotuje Evropská unie, ale nejedná se o dotační program v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

5.3.2 Využívané dotace

Nejvíce žádostí, které jsou podané zemědělci na Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF) jsou v rámci SAPS, LFA nebo Natura 2000.

Tabulka 5.1: Poskytované dotace žadatelům

Poskytované dotace

Dotační titul	Počet žadatelů
Začínající zemědělec	9
Dotace na lesnickou techniku/zemědělské stroje	15
SAPS, LFA nebo Natura 2000	50
Dotace v rámci rozvoje venkova na stavby	1

Zdroj: Dotazníkové šetření

Dotační program SAPS – Jednotná platba na plochu je vyplácena skoro všem zemědělcům, protože tato dotace se vyplácí těm, kteří mají nějakou půdu (orná, louky, vinice atd.), což samozřejmě každý zemědělec vlastní. Druhým nejčastějším dotačním titulem jsou poté dotace na lesnickou nebo zemědělskou techniku. Dále je v tabulce patrné, že o dotační titul začínající zemědělec není takový zájem. Není to však tím, že by bylo málo začínajících zemědělců. Problémem je spíše to, že dotační program začínající zemědělec má spoustu kritérií, která jsou bodově ohodnocena, a dotaci získá jen několik málo zemědělců s nejvyšším počtem bodů. Velkého počtu bodů však osoba, která začíná v zemědělství, nemůže dosáhnout. Například ze všech osob žádajících o tuto dotaci v roce 2009 bude dotace udělena asi jen 300 uchazečům. Hitem dnešní doby proto je, že dotaci začínajícího zemědělce nezíská nově začínající zemědělec, ale rodinný příslušník stávajícího zemědělce. Stávající zemědělec přepíše část svých příjmů a budov na rodinného příslušníka, který potom dosáhne mnohem většího bodového ohodnocení a také snáze následně dodrží požadované roční čisté příjmy.

Některé dotační tituly jsou pro žadatele kladně motivujícími. Jedná se například o státní podporu Top-up, která nutí zemědělce k chovu pátého množství zvířat přepočtených na velkou dobytčí jednotku v závislosti na celkové obhospodařované ploše. LFA kladně motivuje k chovu minimálního počtu dobytčích jednotek na hektar, záporně však působí z titulu navržení oblastí LFA. Dotace na plochu (SAPS) je

motivující z té části, že hospodařící subjekty mají zájem půdu obhospodařovat a nenechat ji ležet ladem a zarůst plevely. Záporná stránka je však ta, že někteří z těch, co pobírají tuto dotaci, se snaží, aby dotace u nich působila zisk, nikoliv nahradila náklady spojené s obhospodařováním půdy. Proto minimalizují náklady tím, že nedodržují stanovená pravidla agronomického obhospodařování, tzn. že neprovádějí požadovanou sklizeň a odvoz první seče z plochy. Většinou se toto děje u větších subjektů hospodařících na velkých plochách. Toto nemotivuje ostatní zemědělce, kteří se snaží všechny podmínky řádně dodržet. Chybí zde kontrolní činnost.

5.3.3 Podané žádosti v jednotlivých letech

Podané žádosti v jednotlivých letech jsou stejné jako počet osob, které žádosti podávají. Je to proto, že se jedná o společné žádosti, kdy žadatel do jednoho formuláře vypisuje všechny dotační tituly, o které žádá.

Od roku 2004 byly dotace vypláceny podle Evropských pravidel. Nejvíce zamítnutých žádostí bylo v prvním roce podávání žádostí podle Evropských pravidel. Nárůst přijatých žádostí roku 2009 oproti roku 2004 je 29,17 %, avšak mezi těmito lety byl počet žádostí kolísavý.

Pokud žadatel špatně vyplní žádost, nejedná se hned o úplné zamítnutí žádosti, ale za každou chybu bude žadateli stržena procentní částka z celkové poskytnuté dotace. Nejčastějšími chybami ve vyplňování žádosti bývají chyby zakresu do mapy, chyby zjištěné při softwarové kontrole ve výměrách pozemků a v registru zvířat. Často se také stane, že žadatel zaškrtně v žádosti kolonku u které nesplňuje podmínky pro udělení dotace. V tomto případě je žadateli příslušná dotace zamítnuta.

Mezi nejčastějšími dotazy žadatelů při vyplňování žádostí bývá, jakým způsobem lze striktní podmínky obejít, popřípadě co se stane při nedodržení těchto podmínek. Pokud žadatel striktní podmínky nedodrží, je mu dotace odebrána a někdy i vyměřena sankce za porušení podmínek.

Aby byli žadatelé o dotacích lépe informováni, jsou každoročně v rámci Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) pořádány semináře v oblasti dotační politiky

o podmínkách hospodaření. Státní zemědělský intervenční fond také vydává řadu publikací.

Využívání dotací a zabezpečení konkurenceschopnosti v oblasti zemědělství a rozvoje venkova v České republice oproti ostatním státům Evropské unie se velice liší. Hlavně tedy porovnání České republiky oproti EU15. EU 15 má nesrovnatelně lepší podmínky pro udělování dotací a je zde i větší množství dotačních titulů. Dotace jsou získávány i přes obce. Například pokud zemědělec vyváží chlévskou mrvu mimo obec, aby v obci nebyl cítit zápach, dostává za to dotaci. Takovéto dotace však v České republice vůbec neexistují.

5.4 Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Tato podpora se vztahuje na zemědělce, kteří minimálně 2 roky hospodaří a rozhodnou se pořídit si nový stroj, investici a jiné. Těmto zemědělcům stát poskytne podle splňujících podmínek procentní příspěvek na úrok z úvěru.

K 11. listopadu 2009 bylo v regionu Prachatice podáno 414 žádostí, z toho bylo 388 schváleno a 23 zamítnuto. Výše úvěru činila 710 745 Kč a garantováno bylo 232 445 Kč. Celková dotace činila 108 156 Kč. V regionu Strakonice se jednalo o 239 žádostí více než v regionu Prachatice, tedy o 653 žádostí, z kterých bylo 600 schváleno a 50 zamítnuto. Výše úvěru byla 1 997 069 Kč, kdy výše garance činila 631 675 Kč a celková dotace činila 445 935 Kč.

K 4. lednu 2010 v regionu Prachatice bylo podáno 418 žádostí, což je o 4 žádosti více než u předešlého data. Také bylo schváleno více žádostí, tentokrát 394 a 24 žádostí zamítnuto. Úspěšnost schválených žádostí se tedy zvýšila z 93,72 % na 94,26 %. Výše úvěru činila 711 903 Kč a garantováno bylo 232 445 Kč. Částka garance je stejná jako u předešlého data. Celková dotace činila 120 623 Kč. V regionu Strakonice se jednalo o 660 podaných žádostí, kdy 602 žádostí bylo schváleno a 56 zamítnuto. Úspěšnost schválených žádostí se oproti minulému datu snížila z 91,88 % na 91,21 %. Úspěšnost schválených žádostí je v prachatickém okrese lepší než v okrese strakonickém. Výše úvěru činila 1 995 022 a garantovaná částka byla 631 675 Kč. Celková výše dotace poté činila 444 770 Kč.

6. Efekty uplatnění vybraných nástrojů v regionu Prachaticko

6.1 Evropský sociální fond

Dotační politika financovaná z Evropského sociálního fondu vykazuje slabé místo v oblasti rekvalifikací, kdy rekvalifikace reagují na trh práce velice zpožděně. To však je zapříčiněno tím, že rekvalifikace se od roku 2009 provádí pomocí veřejných zakázek, což zpomaluje rychlejší reakci na poptávku na trhu práce. Dalším problémem je i to, že ne na všechny poptávané profese jsou rekvalifikacemi vůbec uskutečňovány.

Tyto nedostatky by mohly být odstraněny tím, že vedle rekvalifikačních kurzů, které jsou pořádány úřadem práce na základě veřejných zakázek, by byly prováděny rekvalifikace přímo zaměstnavateli, kteří se poptávají po uchazečích a zájemcích o zaměstnání určité profese. Tyto rekvalifikační kurzy by mohly být z části financovány úřadem práce popř. Evropským sociálním fondem a z části zaměstnavatelem.

Tímto by tedy bylo dosaženo nejen lepší orientace na požadované profese, ale rekvalifikovaný uchazeč by rovnou dostal i zaměstnání u zaměstnavatele, u kterého by se účastnil rekvalifikačního kurzu.

6.2 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova vykazuje dvě „slabší místa“. Jedná se o nízké povědomí zemědělců o dotacích a nastavené podmínky některých dotací.

6.2.1 Povědomí zemědělců o dotacích

Povědomí všech registrovaných zemědělců, jak již bylo uvedeno v předešlých kapitolách, je velmi malé. Někteří zemědělci ani netuší, že by mohli nějaké dotace vůbec pobírat. Na druhé straně však Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) pořádá spoustu seminářů a vydává brožury, které jsou veřejnosti volně přístupné. Mnoho zemědělců se domnívá, že vyřízení dotací je zdlouhavé a administrativně náročné. Opak je však pravdou, protože pověřené osoby vždy s jednotlivým žadatelem o dotace vše vyřídí a poradí mu, jaké kroky musí podniknout k udělení požadované dotace.

Dobré povědomí o dotacích mají naopak zemědělci, kteří jsou členy Agrární komory České republiky.

Východisek z problému špatného povědomí o dotacích, je několik. **Bezplatné členství v agrární komoře** by mohlo vést k tomu, že by se těmito členy stalo mnohem více zemědělců, což by vedlo k jejich větší informovanosti. Na druhé straně však by tyto členské poplatky musely být hrazeny státem. To by však vedlo k navýšení státních výdajů. **Školení před registrací zemědělců**, kdy by potenciální zemědělec před registrací na samostatně hospodařícího rolníka a zemědělského podnikatele musel absolvovat školením o dotacích, které jsou mu k dispozici. Toto školení by trvalo jen 1 – 2 hodiny, kdy by bylo nastíněno, jaké dotace jsou potenciálnímu zemědělcovi k dispozici a individuálně probráno, které dotace může požadovat a co je k tomu potřeba. K takovému školení by se potenciální podnikatel v zemědělství musel dostavit na Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), kde by pro tyto účely musel být vyhrazen školitel. Ten by poté vystavil potvrzení o proškolení, na jehož základě by byl vystaven živnostenský list. Zemědělec by alespoň již předem mohl vědět, zda jeho činnost bude teoreticky vykazovat zisky, nebo zda na žádný dotační titul nebude splňovat podmínky, a tudíž se jeho podnikání může stát velmi pravděpodobně ztrátové. **Osvěta přímo v jednotlivých obcích**, kdy by obce samy zajišťovaly školení nebo semináře se zemědělskou problematikou pro občany obce, neboť i zde je velké množství občanů, kteří vlastní zemědělskou půdu s nárokem na dotační politiku, nejsou však registrováni jako zemědělci a půdu obhospodařují. Dle zjištění, jsou na úřadu práce evidovány osoby, které vlastní zemědělskou půdu a mají tudíž nárok na pobírání dotací. Tím by se mohl částečně vyřešit jejich problém nezaměstnanosti. Stát by tedy mohl ušetřit část prostředků vyplácených na nezaměstnanost. Narážíme však na problém legislativy, jelikož ze zákona pokud vlastník (v našem případě uchazeč o zaměstnání) pronajal pozemek na dobu určitou, nemůže do uplynutí této lhůty s pozemkem jakkoliv nakládat. Musela by být tedy vyřešena legislativní úprava obdobně jako při pozemkových úpravách parcel, kdy pozemkovou úpravou pozbývají všechny nájemní smlouvy platnosti a musí se uzavírat smlouvy nové. Tímto by vlastník nemusel čekat na vypršení smlouvené lhůty a mohl by začít na svých pozemcích hospodařit. Získal by tedy částečné prostředky pro svou obživu, které by nemusely být vypláceny formou příspěvků

v nezaměstnanosti, popřípadě příspěvků hmotné nouze, sociálních příspěvků a příspěvků na bydlení vyplácených úřady práce a městskými úřady. Posledním návrhem je **informovanost prostřednictvím médií**, jako je televize nebo rozhlas, pomocí krátkých šotů v podvečerních nebo večerních hodinách, reklamy do časopisů určené zemědělcům. Při zapojení výrobců a prodejců strojů by mohly být informace i v letácích a katalogích nových strojů.

6.2.2 Podmínky poskytování dotací

Některé dotace, které jsou poskytovány v rámci Evropského fondu pro rozvoj zemědělství a venkova, nejsou pro žadatele velmi dobře nastaveny.

Jednou z těchto podmínek je například LFA, kdy ve stejné nadmořské výšce se stává, že část půdy spadá do LFA a část nikoliv. Například katastrální území Vadkov a katastrální území Lhenice jsou obě z převážné části ve stejné nadmořské výšce, ale katastrální území Lhenice do LFA nepatří, katastrální území Vadkov však ano. Bylo by dobré nové vymezení LFA, kdy při stejných nadmořských výškách by platily pro tato území stejná pravidla.

Dalším dotačním titulem je začínající zemědělec. Jak již bylo řečeno v předešlých kapitolách, tento dotační titul využívají především rodiny zemědělců, kdy stávající zemědělec na člena rodiny přepíše část svého zemědělství. Naopak opravdu začínající zemědělec, který nemá ještě své zázemí, na tento dotační titul nedosáhne. Proto by zde měly být nastaveny podmínky tak, aby tento dotační titul opravdu splňoval svůj účel a své jméno, tedy byl pro začínající zemědělce, tedy do začátku podnikání. Šlo by tedy o úplnou změnu podmínek a kritérií pro hodnocení.

Také dotace na plochu, tedy SAPS, není úplně optimální. Mnoho zemědělců totiž pobírá pouze dotace, ale nemá žádnou produkci, tedy se vlastně zemědělství vůbec nevěnuje. Naopak ti, co produkci mají, na ty dotace buď vůbec není (např. mléko), nebo jsou dotace příliš malé. Toto by se odstranilo právě tím, že by dotace nebyly vypláceny na plochu, ale na produkci. Tím by se část peněz, které byly vypláceny prostřednictvím SAPS ušetřily a byly rozděleny opravdu těm zemědělcům, kteří se zemědělstvím

zabývají. Toto by však naráželo na jiný problém - a to výrobní kvóty, které jsou stanovené Evropskou unií.

Na problém dotace na plochu navazuje následující problém, a to kontrola předepsaných podmínek. Např. jedna z podmínek SAPS je, že první seč, tedy posečení trávy, musí být řádně z louky sklizena, odvezena a uskladněna, druhá seč poté může být provedena pouze mulčováním, kdy tráva na louce zůstává. Někteří však provedou pouze první seč a to mulčováním, kdy trávu nechají na louce. Kontrola této podmínky je prováděna pouze družicemi, kdy zemědělec však udá, že první seč provedl a druhá seč že je právě na družicovém snímku. Toto je však problém, kterým by se měly zabývat příslušné státní orgány SZIF fyzickou kontrolou přímo v terénech v období května a první polovině června a poté může být kontrolováno družicí, zdali nejsou úbytky plochy nebo zda byla provedena druhá seč mulčováním. Na tomto základě by při nesplňování podmínek měly být vyvozovány důsledky v podobě krácení či odebrání dotace.

Někteří zemědělci produkující mléko a inspirovaní propagací v médiích se vrhli na prodej mléka v tzv. mléčných automatech. Je třeba zdůraznit, že toto není žádnou novinkou, neboť již v minulosti některá družstva tímto způsobem mléko prodávaly. Prodej fungoval z počátku z důvodu hitu a zvláště se osvědčil v zimních měsících. Je to způsobeno tím, že mléko není pasterizováno a v chladných měsících nedochází k jeho rychlému znehodnocení. Naopak v letních měsících, kdy zákazník toto mléko koupí, zjistí, že často mezi nákupem a jeho spotřebou dojde k jeho znehodnocení v důsledku vysokých teplot. Toto zákazníka odradí od dalšího nákupu a prodej z tohoto důvodu se v letním období stane nerentabilním. Lze se domnívat, že i na počátku začínající euforie může dojít k tomu, že tento prodej a konzumace mléka bez pasterizace bude z hygienických důvodů napadána příslušnými veterinárními orgány.

7. Závěr

Cílem práce bylo analyzovat využívání zdrojů z Evropské unie směřující do oblasti zemědělství, venkova a trhu práce v oblasti Prachaticko.

Pro analýzu využívání zdrojů z Evropské unie bylo v první řadě nutné nastudování značného množství literatury. Nejdříve byl charakterizován region Prachaticko, kde se nachází dva správní obvody s rozšířenou působností, a to obvod Prachatice a Vimperk. Pro charakteristiku trhu práce byla nejdříve charakterizována zaměstnanost v obecném měřítku, tedy podpora zaměstnanosti v Evropské unii, některých vybraných státech a v České republice. Dále byla velká část věnována fondům Evropské unie, tedy jejich rozdělení do rodin fondů a poté rozebrání jednotlivých fondů v programovacích obdobích, tedy programovací období 2004 – 2006 a programovací období 2007 – 2013. Dalším bodem bylo rozebrání a popis dotačních programů, které jsou v rámci Evropské unie poskytovány osobám pracujícím v zemědělství. Poslední část literární rešerše byla věnována aktivní politice zaměstnanosti, která je po vstupu České republiky do Evropské unie z části financována Evropským sociálním fondem.

Literatury na téma Evropské unie v současné době není mnoho. Informace se spíše nachází v podobě různých brožur, letáků nebo v elektronické verzi v podobě internetových stránek. Avšak jen málo z těchto zdrojů bylo vhodné pro použití do bakalářské práce, jelikož řada z nich má pouze publicistický charakter, kdy jsou občanovi podávány informace o tom, jaký dopad bude mít Evropská unie na občana.

Ve třetí část byl nastíněn postup zpracování bakalářské práce a použité techniky k dosažení vytyčených cílů.

Čtvrtá část již byla částí aplikační, která byla věnována charakteristice regionu Prachaticko v kontextu trhu práce, zemědělství a venkova. Pro charakteristiku trhu práce byly použity údaje z Úřadu práce v Prachaticích, kdy byla zjišťována nezaměstnanost, počet volných míst, míra nezaměstnanosti, rekvalifikace, OSVČ, které začaly podnikat po dlouhodobé evidenci na úřadu práce, veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa. Tyto údaje byly brány v časovém období

2003 – 2004, kdy tyto roky byly srovnávány v měsíci březnu, květnu a listopadu. Měsíce nebyly vybrány náhodně. Důvod tohoto rozhodnutí byl, že měsíc březen je většinou prvním teplým měsícem, a tudíž v tomto měsíci obvykle začínají sezónní práce, tedy sezónní zaměstnanost, květen je měsícem ukončování učňovského, středoškolského, vyššího odborného a vysokoškolského vzdělání a v listopadu většinou končí sezónní práce. Pozornost byla také věnována míře nezaměstnanosti v měsíci březnu, kdy bylo z předešlého sledování zjištěno, že v tomto měsíci téměř ve všech letech je největší míra nezaměstnanosti. Proto tento měsíc byl porovnáván s mírou nezaměstnanosti Jihočeského kraje a celé České republiky. Projekty, které jsou dotovány Evropskou unií v rámci Evropského sociálního fondu, jsou jak projekty, které spadají do aktivní politiky zaměstnanosti tak projekty, které jsou tzv. regionální individuální programy, do kterých spadá např. cesta do práce v Jihočeském kraji, dobrá práce v Jihočeském kraji, projekt „Vzdělávejte se!“. Tyto programy jsou určeny převážně osobám, které jsou na úřadu práce evidovány delší dobu, a tudíž mají menší šanci při uplatnění na trhu práce. Poslední charakteristikou byla charakteristika zaměstnanosti v zemědělství, kdy bylo zjištěno, že v posledních letech zaměstnanost v tomto oboru značně klesá.

V páté části bylo provedeno dotazníkové šetření, kdy byli respondenti, tedy potenciální žadatelé o podporu ze zdrojů Evropské unie, dotazováni, zda využívají dotace poskytované Evropskou unií. Šetřením bylo zjištěno, že dotační politiku Evropské unie i národních dotací využívá v zemědělství jen 1/3 všech registrovaných zemědělců. Dále bylo zjištěno, že nejvýznamnější nákladovou položkou pro zemědělce není nákup nových strojů, tedy náklady ve formě odpisů a splátek úvěrů, ale spíše nákladové položky jako pohonné hmoty, opravy, náhradní díly a chemické postřiky. Až na dalším místě byly již zmiňované odpisy a splátky úvěrů. Je však patrné že z hlediska důležitosti pro zemědělce nejsou až tak významné. Největší povědomí zemědělců o dotacích jsou dotace jednotné platby na plochu (SAPS) a platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA). Není však výjimkou, že někteří zemědělci nevědí, jaké dotace jsou poskytovány v rámci Evropské unie a které jsou poskytovány státem.

Poslední část byla věnována efektům vybraných nástrojů, které by bylo možno aplikovat na zlepšení situace na trhu práce a v rámci zemědělství. V rámci Evropského sociálního fondu byla navrhována lepší reakce rekvalifikací na trh práce, kdy by rekvalifikační kurzy nemusely být pořádány pouze úřadem práce na základě veřejných zakázek, ale i rekvalifikace přímo zaměstnavateli, kteří se poptávají po uchazečích a zájemcích o zaměstnání určité profese. V rámci Evropského fondu pro rozvoj zemědělství a venkova byly nastíněny dva problémy, a to povědomí zemědělců o dotacích, které je velmi malé, a zlepšení této informovanosti např. na základě zrušení členských poplatků pro členy agrární komory, školení před registrací zemědělců, osvěta přímo v jednotlivých obcích nebo informování pomocí médií. Druhým problémem jsou podmínky poskytování dotací, kdy některé dotace nejsou pro žadatele velmi dobře nastaveny. Jedná se například o dotační titul LFA, SAPS. Některé dotace jako např. začínající zemědělec má nastaveny podmínky dotací pomocí bodového ohodnocení. Body jsou však nastaveny tak, že začínající zemědělec nemůže dosáhnout vysokého bodového ohodnocení.

8. Summary

The aim of this bachelor thesis is to analyse drawing from EU funds as for the agriculture, rural development and labour market in the Prachatice district. This district is composed of the commune with extended scope of powers Prachatice as well as the commune with extended scope of powers Vimperk.

People have set to agricultural production from time out of mind. Formerly, it used to be one of the most important sources of livelihood. However, as time went on, agriculture also became an object of purchase and sale. In the agricultural sector, the entrepreneurs do their best to make profit from their business, too. Formerly, the profit used to arise from prices which included the cost of the food to be sold as well as the margin. However, the cost used to be quite low. Nowadays, the majority of entrepreneurs in the agricultural sector are not able to show a profit without subsidies.

There is a wide range of EU funds. This thesis deals with two of them, namely the European Social Fund and the European Agricultural Fund for Rural Development.

In order to write this thesis, it was necessary to gather and go through the literature relating to the topic. There's not much relevant literature concerning the subject of the thesis. There exists a wide range of different brochures, leaflets and web sites but only a few were appropriate as a source for this thesis. Many of the sources mentioned above have only a publicistic character and aim at informing the citizens about the impact the EU has on them. As for the background research of literature, the attention is paid to the active policy of employment in the association with the grants of the European Social Fund as well as the subsidy programmes for farmers and land holders. These programmes are funded by the European Agricultural Fund for Rural Development.

Further on, the thesis deals with the characteristics of the Prachatice region, as for the agriculture, rural development and labour market – in some months during the period 2003–2009, there have been changes in the labour market.

It was found out through a questionnaire survey that only one third of all the registered farmers use subsidies. Fuels, repairs and spare pieces are the most important

cost items for farmers. As for the types of subsidies, farmers are most often aware of the Single Area Payment Scheme (SAPS) and the subsidies for Less Favoured Areas (LFA). However, it is quite common that farmers don't know which subsidies are provided by the European Union and which by the state.

There are some tools which can be used to improve the situation in the labour market and in agriculture. Concerning the European Social Fund, a suggestion was made that there should be a better interconnection between requalifications and the labour market – for example, the requalification courses could be organised not only by labour offices (on the basis of public tenders) but also directly by employers who search for employees of a certain profession. As for the European Agricultural Fund for Rural Development, two main issues were identified. Firstly, the awareness of farmers concerning the subsidies is quite low – it could be improved for instance by a free membership in the Agrarian Chamber, by seminars for farmers before the registration, by active informing directly in the communes or by providing information through media. Secondly, the conditions and rules of some subsidies sometimes don't correspond to the needs of applicants.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat využívání zdrojů z Evropské unie, které směřují do oblasti zemědělství, venkova a trhu práce se zaměřením na okres Prachaticko. Do tohoto okresu patří jak obec s rozšířenou působností Prachatice, tak obec s rozšířenou působností Vimperk.

Lidé se zemědělské výrobě věnovali již od nepaměti. Dříve to byl jeden z nejdůležitějších zdrojů obživy. Postupem času se však i zemědělství stalo předmětem koupě a prodeje. I v tomto odvětví se podnikatelé snaží, aby jejich podnikání bylo ziskové. Dříve tato ziskovost vznikala tím, že cena prodávaných potravin obsahovala náklady a marži. Náklady však byly dříve velice nízké. V současnosti většina podnikatelů v zemědělství bez dotační politiky zisk vykazovat nedokáže.

Fondů z Evropské unie je celá řada. Pro tuto práci byly vybrány dva fondy a to Evropský sociální fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.

Před začátkem psaní této bakalářské práce bylo nutné shromáždění a prostudování potřebné literatury, která se váže k tomuto tématu. Literatury, týkající se

Evropské unie, není mnoho. Spíše se informace nacházejí v podobě brožur, letáků nebo internetových stránek. Jen málo z těchto zdrojů však bylo vhodné pro použití do této práce. Řada z této literatury má pouze publicistický charakter, kdy slouží pro občany jako podání informací, jaký dopad bude mít Evropská unie na občana. V literární rešerši je věnována pozornost aktivní politice zaměstnanosti a návaznost na dotace poskytované Evropským sociálním fondem, tak i dotačním programům pro zemědělce a vlastníky půdy. Tyto programy jsou dotovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Dalším bodem byla charakteristika regionu Prachatice v kontextu zemědělství, venkova a trhu práce, kdy trh práce byl charakterizován změnami od roku 2003 – 2009 v některých měsících.

Pro zjištění využívání podpory ze zdrojů EU bylo nutné provést dotazníkové šetření, kterým bylo zjištěno, že dotace využívá v zemědělství jen 1/3 všech registrovaných zemědělců. Nejvýznamnějšími nákladovými položkami jsou pro zemědělce pohonné hmoty, opravy, náhradní díly aj. Největší povědomí o dotacích mají zemědělci o dotaci jednotné platby na plochu (SAPS) a platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA). Stává se však velice často, že zemědělci neví, jaké dotace jsou poskytovány v rámci Evropské unie a jaké jsou poskytovány státem.

Nástrojů, které by mohly napomoci zlepšení situace na trhu práce, a v rámci zemědělství bylo několik. V rámci Evropského sociálního fondu byla navrhována lepší reakce rekvalifikací na trh práce, kdy by rekvalifikační kurzy nemusely být pořádány pouze Úřadem práce na základě veřejných zakázek, ale i rekvalifikace prováděné přímo zaměstnavateli, kteří se poptávají po uchazečích a zájemcích o zaměstnání určité profese. V rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova byly nastíněny dva problémy, a to povědomí zemědělců o dotacích, které je velmi malé, a zlepšení této informovanosti v návaznosti na bezplatné členství v agrární komoře zrušení členských poplatků pro členy agrární komory, školení před registrací zemědělců, osvětou přímo v jednotlivých obcích nebo informování pomocí médií. Druhým problémem jsou podmínky dotací, kdy některé dotace nejsou pro žadatele optimálně nastaveny.

9. Přehled použité literatury

[1] Abeceda fondů Evropské unie 2007 - 2013. Praha: MMR ČR, 2007. 28 s. Brožura. ISBN 978-80-254-0.

[2] ARD Mittagmagazin. Arbeitslosigkeit ein internationales Problem / Wie lösen die anderen das Problem [online]. c2001-2007 , 17. 8. 2004 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.auftragsforum.org/wbb/index.php?page=Thread&threadID=126>>.

[3] BOHÁČKOVÁ, I.; HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální politika Evropské unie. Praha : C.H.BECK, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

[4] DUHÁŇ, Š. Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí [online]. 27. 12. 2005, 30. 1. 2009 [cit. 2009-01-30]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/podpora_zamest>.

[5] Fondy EU, dotace, eurofondy, dotace EU [online]. [2009] [cit. 2009-05-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.euro-fondy.cz/>>.

[6] HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální fondy. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Mze ČR, 1999. 52 s. ISBN 80-7105-182-9.

[7] HRABÁNKOVÁ, M., et al. Rozvoj lidských zdrojů ve venkovském prostoru České republiky: Monografie 2007. Praha: MJF, 2007. 192 s. ISBN 80-86284-66-2.

[8] Charakteristika okresu Prachatice ČSÚ Jihočeský kraj [online]. 25. 1. 2010 [cit. 2010-02-19]. Dostupné z www: <http://www2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/okres_prachatice>.

[9] Integrovaný portál MPSV [online]. 2002 - 2009 [cit. 2010-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/>>.

- [10] Integrovaný portál MPSV České republiky [online]. 2010 [cit. 2010-02-20]. Dostupné z WWW: <www.mpsv.cz>.
- [11] Ministerstvo pro místní rozvoj. Fondy Evropské unie [online]. 2003-2007 [cit. 2009-06-29]. Dostupný z WWW: <<http://old.strukturalni-fondy.cz>>.
- [12] Ministerstvo zemědělství České republiky [online]. [2004], 13. 7. 2009 [cit. 2009-06-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.mze.cz>>.
- [13] PRŮŠA, L., et al. Sociálně ekonomické postavení osob samostatně výdělečně činných v české společnosti. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2008. 112 s. Dostupný z WWW: <<http://www.vupsv.cz>>. ISBN 978-80-7416-011-0.
- [14] Příručka pro žadatele. Praha: Státní zemědělský a intervenční fond, 2009. 127 s.
- [15] SIROVÁTKA, T., et al. Hodnocení efektivity programů aktivní politiky zaměstnanosti v ČR. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2006. 257 s. ISBN 80-87007-06-9.

10. Seznam příloh

- 1 Některé projekty financované z fondů EU
- 2 Dotační programy poskytované osobám pracujícím v zemědělství
- 3 Administrativní rozdělení okresu Prachaticko
- 4 Trh práce v letech 2003 – 2009 v měsíci březen
- 5 Trh práce v letech 2003 – 2009 v měsíci květen
- 6 Trh práce v letech 2003 – 2009 v měsíci listopad
- 7 Počet účastníků rekvalifikací
- 8 Vývoj produkce pšenice ve vybraných členských státech EU
- 9 Vývoj produkce mléka ve vybraných státech EU
- 10 Vývoj produkce vepřového masa ve vybraných členských státech
- 11 Vývoj cen zemědělských výrobců, cen vstupů do zemědělství a inflace
2000 – 2007
- 12 Zaměstnanost v zemědělství, lesnictví a rybářství v okrese Prachatice
- 13 Nejvýznamnější nákladové položky
- 14 Povědomí žadatelů o dotacích v rámci dotačního fondu EAFRD
- 15 Dotazník
- 16 Vývoj výrobních nákladů a prodejních cen řepky olejné

Příloha 1: Některé projekty financované z fondů EU

Rozvoj dopravy a dopravní infrastruktury má na starosti například výstavby a opravy silnic, dálnic, obchvatů, železnic, říční infrastruktury, budování přestupních terminálů integrované veřejné dopravy, nákup dopravních prostředků městské hromadné dopravy a mnoho dalších.

Rozvoj lidských zdrojů se zaměřuje na rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané, poskytování sociálních služeb, inovace vzdělávacích programů, vzdělávání pracovníků výzkumu a vývoje nebo podpora dalšího vzdělávání apod.

Ochrana životního prostředí zahrnuje projekty vztahující se k ochraně životního prostředí. Například budování čistíren odpadních vod, sítě pitné vody, výsadba zeleně, instalace větrných elektráren, ale také například i budování poradenských a informačních center environmentálního vzdělávání.

Rozvoj měst a obcí, přeshraniční spolupráce jsou například úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně, infrastruktura pro poskytování sociálních, vzdělávacích a zdravotnických služeb, společenské a kulturní aktivity a jiné.

Projekty podpory podnikání, vědy a výzkumu jsou zaměřeny především na podporu při zakládání podniků, nákupu výrobních technologií, podporování vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol aj.

Program rozvoje venkova nepatří, v programovacím období 2007 - 2013 oproti období 2004 – 2006, mezi strukturální fondy. Nyní je podpora konkurenceschopnosti, zemědělství lesnictví a rozvoj venkova financována z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD⁵) používá prostředky pro zvýšení konkurenceschopnosti [11]. Tento program také podporuje ekonomické aktivity ve venkovském prostoru. Cílem je rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa a snížit míru nezaměstnanosti na venkově [12].

⁵ European Agricultural Fund for Rural Development

Příloha 2: Dotační programy poskytované osobám pracujícím v zemědělství

Řídicím zákonem dotací poskytované do zemědělství je Zákon o zemědělství č. 252/97 Sb. Jsou zde uvedeny zásady, které navazují na státní rozpočet. Postupem času by se ale měl tento zákon úplně vytratit a nahradit zákony jinými.

Dotace, které jsou zemědělci k dispozici ze zdrojů EU jsou SAPS, LFA, Natura 2000, EP, AEO, SSP, STP a PGRLF.

Na většinu těchto dotačních titulů je podmínka evidence zemědělské půdy. V tomto případě se rozloha půdy neřeší podle zápisu v katastru nemovitostí, ale jedná se o zapsání zemědělské půdy podle užívatelských vztahů v tzv. LPIS⁶. Jedná se o mapu, v které jsou zapsány všechny pozemky, které žadatel o dotaci má v užívání. Nebere se zde v potaz, jestli jsou tyto pozemky v žadatelově vlastnictví, nebo jestli se jedná jen o pronájem. Pokud žadatel má zemědělskou půdu, která není zapsána v LPIS, musí ji do Evidence nahlásit. Nahlášení změny musí provést i v případě, pokud zemědělskou půdu měl a např. pronajímatel si tuto půdu vzal zpět.

Jednotná platba na plochu (SAPS)

O tuto dotaci může zažádat jak fyzická, tak právnická osoba, která obhospodařuje zemědělskou půdu. Musí však být uvedena v LPIS, tedy evidenci využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů.

Žadateli může být podpora poskytnuta na zemědělskou kulturu jako je: orná půda, travní porost, vinice, chmelnice, ovocný sad, školka, zelinářská zahrada nebo jiná kultura jako rychle rostoucí dřeviny a jiné.

Podmínkou pro poskytnutí podpory je dodržení minimální výměry, tedy nejméně 1 hektar zemědělské půdy, která je uvedena v LPIS. Tato zemědělská půda musí být udržována v dobrém zemědělském a environmentálním stavu. Tedy nesmí být porušeny meze, terasy, skupiny dřevin, nesmí být pěstována kukuřice, brambory, řepa a jiné na zemědělské ploše, která má průměrný sklon převyšující 12 stupňů.

⁶ Land Parcel Identification Systém, systém pro vedení a aktualizace evidence půdy dle zákona o zemědělství 252/2997 Sb.

Pokud si žadatel zažádá o dotaci SAPS, nesmí změnit travní porost na zemědělskou půdu, která je zapsána v LPIS. V žádosti o tuto podporu musí být zaznamenána veškerá zemědělská půda, kterou má žadatel k dispozici, ať již na všechnu zemědělskou půdu žádá podporu či nikoliv.

Národní doplňková platba Top-Up

Jak již název napovídá, jedná se o národní platbu, tedy dotaci, kterou zemědělcům poskytuje stát. Tato platba je poskytována k jednotné platbě na plochu, tedy k platbě SAPS. Z toho vyplývá, že pokud žadatel žádá o podporu SAPS, může zažádat i o podporu Top-Up. Musí však splňovat předepsané podmínky.

Například pokud žadatel pěstuje chmel, nebo chová přežvýkavce, musel předepsané podmínky splňovat k 31. březnu 2007.

Mezi platby, které se uskutečňují prostřednictvím státu, spadá i platba na pěstování lnu na vlákno, platba na pěstování chmele na zemědělské půdě vedené v evidenci jako druh zemědělské kultury chmele, platba na zemědělskou půdu, platba na brambory pro výrobu škrobu, platba na chov ovcí, popřípadě koz, platba na chov krav bez produkce mléka (jedná se tedy o krávy pěstované na maso).

Platba LFA a Natura 2000 na zemědělské půdě

Žadatel jak již o platbu LFA nebo Natura 2000 může být fyzická nebo právnická osoba, která má v Evidenci alespoň minimální výměru zemědělské půdy v oblasti LFA nebo v oblasti Natura 2000.

Dotační program LFA⁷ je poskytován pouze na trvalé porosty. Tato platba je určena zemědělcům, kteří obhospodařují půdu ve zhoršených podmínkách jako je vysoká nadmořská výška (horské oblasti) nebo v méně příznivých oblastech (svažitost, zhoršená struktura půdy).

Pro oba dotační tituly jsou určeny specifické podmínky. Pro LFA je povinnost dodržovat intenzitu chovu hospodářských zvířat.

⁷ Less Favoured Areas , méně příznivé oblasti

Minimální velká dobytčí jednotka (VDJ) na 1 ha travního porostu je 0,2 VDJ, u zemědělské půdy se jedná o maximálně 1,5 VDJ. Protože však každý zemědělec nechová skot, jsou jednotlivá zvířata přepočítávána na velkou dobytčí jednotku podle koeficientů. Žadatel tedy může pěstovat nejen skot, ale i ovce, kozy nebo koně. Pro oblast Natura 2000 je specifickou podmínkou maximálně povolené množství dusíku. Tedy musí předkládat evidenci hnojení za kalendářní rok a zajistit, aby množství dusíku, vyprodukovaného pastvou nebo pobytem hospodářských zvířat, nepřesáhlo v průměru 30 kg dusíku na 1 ha pasených ploch. Množství dodaného dusíku se vypočítá podle vyhlášky č. 274 /1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv.

Platby pro pěstování energetických plodin (EP)

Platbu je možné poskytnout na plodiny primárně určené k produkci energetických produktů. Těmito plodinami mohou být jakékoliv plodiny, ale nesmí narušovat funkci ekosystému, anebo způsobovat hospodářské škody. Může se tedy jednat o plodiny, jako je konopí seté, ředkev olejná, šťovík krmný, proso vytrvalé, ostatní trávy a jeteloviny a mnoho dalších plodin. Žadatel tyto plodiny může využít přímo ve svém vlastním hospodářství. Pokud se jedná o plodiny víceleté, žadatel podává žádost v každém kalendářním roce, kdy pěstuje energetické plodiny. Platba u těchto plodin se provádí každý rok, až do konečného sklizení plodiny.

Oddělená platba za cukr (SSP)

Platba je poskytnuta žadateli, který obhospodařuje zemědělskou půdu vedenou v evidenci. Zemědělská půda musí mít výměru minimálně 1 ha.

Aby byla žadateli poskytnuta platba SSP, musí mít přiznanou Jednotnou platbu na plochu, tedy SAPS. Podmínkou je zde uzavření smlouvy na dodávku cukrové řepy A a cukrové řepy B s výrobcem cukru, který má sídlo v ČR a který byl držitelem individuální produkční kvóty cukru A a individuální produkční kvóty B v hospodářském roce 2005/2006. Tuto platbu může podat i osoba, která je právním nástupcem dřívějšího žadatele.

Oddělená platba na rajčata (STP)

I pro tuto platbu je nutná přiznaná jednotná platba na plochu. Jako u předešlé musel mít žadatel uzavřenou smlouvu, tentokrát na dodávku rajčat. Tato smlouva musela být uzavřena s organizací producentů ovoce a zeleniny, která má sídlo v ČR. Podmínka se vztahuje k hospodářskému roku 2006/2007.

Podmínky pro poskytnutí dotace na agroenvironmentální opatření

Jedná se o dvě platby, EAFRD a HRDP. HRDP, Horizontální plán rozvoje venkova ČR, pro období 2004 – 2006. Jednalo se o původní dotaci, která byla nahrazena EAFRD, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, pro období 2007 – 2013. Obě tyto dotace jsou poskytovány pro hospodaření šetrné k životnímu prostředí a jsou upravovány zákonem č. 114/2008 Sb. o ochraně životního prostředí.

Žadatelem o tuto podporu nemusí být podnikatel, může se jednat i o nepodnikatele majícího právní subjektivitu (např. osoby nepodnikající, školy nebo obce), pokud subjekty mají pozemky nebo zemědělskou půdu, která je vedena v LPIS.

Dotace je poskytnuta, pokud je žadatel zařazen do příslušného agroenvironmentálního opatření.

Dotační program začínajícího zemědělce

Žadatelem o tuto dotaci může být jak fyzická tak právnická osoba. Pokud se jedná o fyzickou osobu, musí být mladší 40 let, musí mít střední nebo vysokou školu zaměřenou na zemědělství, popřípadě alespoň zemědělský kurz, její hospodářská činnost musí být zahájena poprvé a žádost musí být podána do pěti let od zahájení zemědělské činnosti. Pokud se jedná o právnickou osobu, musí mít maximální počet 5 fyzických osob a tyto fyzické osoby musí splňovat podmínky jako samostatná fyzická osoba. Aby byla žadateli dotace vyplacena, musí splňovat kritéria. Za každé splněné kritérium je žadatel ohodnocen body a udělení dotace je rozhodováno na základě nejvyšších počtů dosažených bodů. Mezi ohodnocovaná kritéria patří například členství žadatele v profesních organizacích, jako je agrární komora, asociace soukromých zemědělců, Společnost mladých agrárníků, Zemědělský svaz a jiné, pokud žadatel předložil v daném roce pouze jednu žádost, podíl příjmů ze zemědělské prvovýroby na

celkových příjmech činí 45 % a více (zde se samozřejmě započítávají vyplacené dotace z minulých let) a mnoho dalších kritérií.

Tato dotace je poskytována na nákup nových zemědělských strojů, racionalizace nebo přestavba stávajících zařízení v chovu skotu, prasat, ovcí, koz nebo nosnic, zlepšení míst, kde jsou skladovány kejdy a chlévské mrvy nebo investice na rekonstrukce a technologie na skladování ovoce a zeleniny.

Začínajícím mladým zemědělcům je poskytnuta dotace v základní sazbě do 55 % výdajů, pokud se jedná o méně příznivé oblasti (LFA), jedná se o dotaci ve výši 65 % výdajů. Z toho dotováno z EU je 35 % přijatelných výdajů, ze státního rozpočtu je dotováno maximálně 20 %, v méně příznivých oblastech maximálně 30 % výdajů. Výdaje na které může být poskytnuta podpora se musí pohybovat v rozmezí od 318 000 Kč do 21 800 000 Kč.

Postupy šetrné k životnímu prostředí

Jedná se o dva tituly a to ekologické zemědělství a integrovaná produkce.

Ekologické zemědělství - předmětem této dotace je zemědělská půda, která je obhospodařována v režimu přechodného období nebo certifikovaném Ekologickém zemědělstvím. Jedná se o travní porost, vinice, ovocné sady, chmelnice nebo o ornou půdu. Sazba této dotace je uváděna v eurech na jeden hektar plochy, ale je vyplácena v korunách, kdy směnný kurz je vždy pevně určen. Žadatel o tuto dotaci má i další podmínky jako je například chovná intenzita hospodářských zvířat nebo průměrný počet životaschopných jedinců ovocných stromů/keřů na 1 ha osázené plochy aj.

Integrovaná produkce- jedná se o zemědělskou půdu, kde je pěstována vinice nebo sad s některými druhy ovocných stromů nebo keřů. Žadatel nesmí v ovocných sadech, zařazených do tohoto titulu dotace, aplikovat přípravky na ochranu rostlin obsahujících zakázané látky, kterou jsou zveřejněny na stránkách Státní rostlinolékařské správy. Pokud žadatel tuto podmínku poruší, hrozí mu neposkytnutí celé dotace v daném roce. Aby mohla být dotace poskytnuta musí mít žadatel k dispozici meteorologickou stanici nebo měřič teploty a vzdušné vlhkosti, musí provádět prořezávku rostli, provádět každoročně odběr vzorků ovoce aj.

Ošetřování travních porostů

Zde je žadatel povinen zařadit celou výměru travních porostů, kterou má evidovanou v LPIS.

Žadatel může na louky používat každoročně jen určité množství hnojiva, aby nepřesáhl předepsanou výši dusíku. Pokud je tento limit překročen, musí žadatel vrátit celou dotaci, která mu byla poskytnuta v kalendářním roce. Žadatel předkládá evidenci hnojení za kalendářní rok při fyzické kontrole na místě.

Louka musí být také 2x ročně posečena nebo spasena. Data, do kdy musí být seč provedena, jsou stanovena. Pokud tak není učiněno, je poté výměra porušení základem pro snížení nebo neposkytnutí dotace ve všech titulech agroenvironmentálního opatření.

Na mezofilních a vlhkomilných loukách může žadatel používat pouze organická hnojiva, tedy kompost a statková hnojiva, tedy hnůj. Pokud je půdní blok v LPIS označen jako „nevhodný k hnojení“, žadatel nesmí v období pěti let na tomto území používat hnojiva ani pást zvířata. Pokud je však půdní blok označen jako „vhodný k hnojení“, i tak se může žadatel dobrovolně rozhodnout, že bude dodržovat přísný zákaz používání hnojiv a pastvy zvířat. Pokud však podmínku poruší, nebude mu poskytnuta v příslušném roce dotace. I zde je podmínka 2x ročně provést seč v předepsaném období. Pokud žadatel podmínku nedodrží v rozsahu nad 25 % celkové výměry těchto luk, nebude mu poskytnuta dotace. Jsou zde uvedeny další podmínky, jako je zákaz mulčování, obnovy travního porostu a přisev travních porostů bez vyjádření Orgánu ochrany přírody, přepasení travního porostu hospodářskými zvířaty ve vymezeném termínu, apod.

U Horských a suchomilných luk jsou pro žadatele podobné podmínky jako pro mezofilní a vlhkomilné louky.

Na trvale podmáčených a rašelinných loukách je úplný zákaz používání hnojiv i pastvy zvířat. Na takovéto louky může být použita jen lehká mechanizace za kterou je považována mechanizace do 2,5 t.

U ptačích lokalit na travnatém porostu jde především o hnízdiště bahňáků nebo chřástala polního, kteří jsou v dnešní době chráněni. Na takovém travnatém porostu

jsou seče povoleny až po hnízdění. Nemohou zde být ani pasena zvířata. Při nálezu pastvy zvěře se jedná o porušení podmínky.

Na pastvinách je používání hnojiv každoročně v průměru na celkovou výměru maximálně do výše 80 kilogramů dusíku na 1 ha. Žadatel je povinen předložit evidenci hnojení pro provádění fyzické kontroly na místě. Žadatel dále musí zajistit spasení zvířaty alespoň 1x ročně. Jestliže není pastva provedena, nehrozí žadateli žádná sankce ani odebrání dotace. Po skončení pastvy však musí být provedena likvidace nedopasené trávy. Pokud tak žadatel neprovede, je mu dotace snížena o 3 % v daném roce. Pokud jsou na pastvinách zvířata, musí jim být zajištěno napájení a zajištění pastviny proti úniku zvířat.

Druhově bohaté pastviny jsou místa, kde rostou chráněné rostliny. Na těchto pastvinách nesmí být používána hnojiva, ale mohou být prováděny pastvy zvířat. Po skončení pastvy musí být do 30 dnů provedena likvidace nedopasků.

Na suchých stepních trávnících a vřesovištích může být prováděna pastva pouze ovci nebo kozami. Ani zde nesmí být používána hnojiva. Nesmí být používány ani herbicidy k likvidaci plevelů, kdy při porušení podmínky je dotace snížena o 25 %.

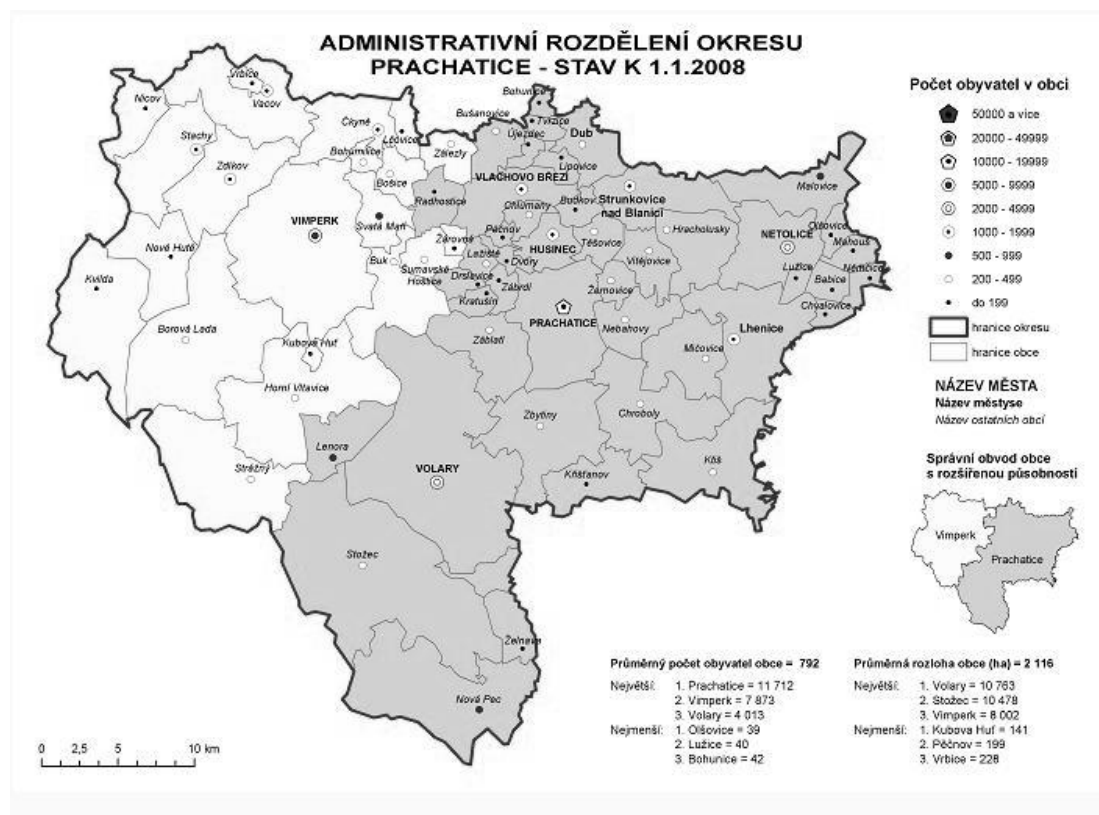
Péče o krajinu

Při zatravňování orné půdy se jedná se o půdní blok, který ke dni podání žádosti byl v LPIS zařazen jako orná půda a musí splňovat další předepsané podmínky. Jedná se o záležitost 5 let, kdy po celých 5 let žadatel pobírá dotaci, která je určena v eurech na 1 hektar, ale je vyplácena v korunách přepočteným pevným kurzem. Dotace se snižuje v případě, že půdní blok se nachází na území 1. zóny zvláště chráněného území. Pro udělení dotace musí žadatel splňovat předepsané podmínky. Pokud jednu z podmínek nesplní, je mu odebrána dotace příslušného roku.

U pěstování meziplojin jde o ornou půdu, na které je vyseta meziplodina, jako je např. srha laločná, žito lesní, hořčice bílá, svazenka vratičolistá, slunečnice roční, ředkev olejná, řepka jarní aj. nebo také, pokud se jedná o směsi druhů.

Předmětem dotace biopás je vytvořený biopás na orné půdě, která je evidována v LPIS [14].

Příloha 3: Administrativní rozdělení okresu Prachatice

Zdroj: ČSÚ

Příloha 4: Trh práce v letech 2003 – 2009 v měsíci březen

Březen 2003 - 2009

	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst
Počet uchazečů	1919	-	1 988	-	2 265	-	1 906	-	1 462	-	1 274	-	1 802	-
Volná místa	251	-	234	-	244	-	321	-	656	-	708	-	177	-
Počet umístěných uchazečů v:														
Rekvalifikace	22	-	45	-	23	-	73	-	37	-	37	-	10	-
Veřejně prospěšné práce	7		17	26	23	37	24	91	25	48	9	18	3	3
Společensky účelná pracovní místa	85	89	131	141	135	141	78	92	126	137	33	33	5	11
SVČ	-	-	28	-	27	-	25	-	24	-	20	-	13	-
Míra nezaměstnanosti (v %)	7,2	-	7,6	-	7,4	-	6,3	-	4,6	-	4,1	-	6,3	-

Zdroj: Úřad práce v Prachaticích

Příloha 5: Trh práce v letech 2003 – 2009 v měsíci květen

Květen 2003 - 2009

	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst
Počet uchazečů	1634	-	1 766	-	1 674	-	1 603	-	1 462	-	1 274	-	1 802	-
Volná místa	242	-	283	-	323	-	376	-	656	-	708	-	177	-
Počet umístěných uchazečů v:														
Rekvalifikace	35	-	33	-	43	-	66	-	37	-	37	-	10	-
Veřejně prospěšné práce	27	28	41	48	51	67	57	68	25	48	9	18	3	3
Společensky účelná pracovní místa	87	95	139	148	168	176	66	79	126	137	33	33	5	11
SVC	-	-	29	-	30	-	24	-	24	-	20	-	13	-
Míra nezaměstnanosti (v %)	6,2	-	6,7	-	5,7	-	5,2	-	4,6	-	4,1	-	6,3	-

Zdroj: Úřad práce v Prahatcích

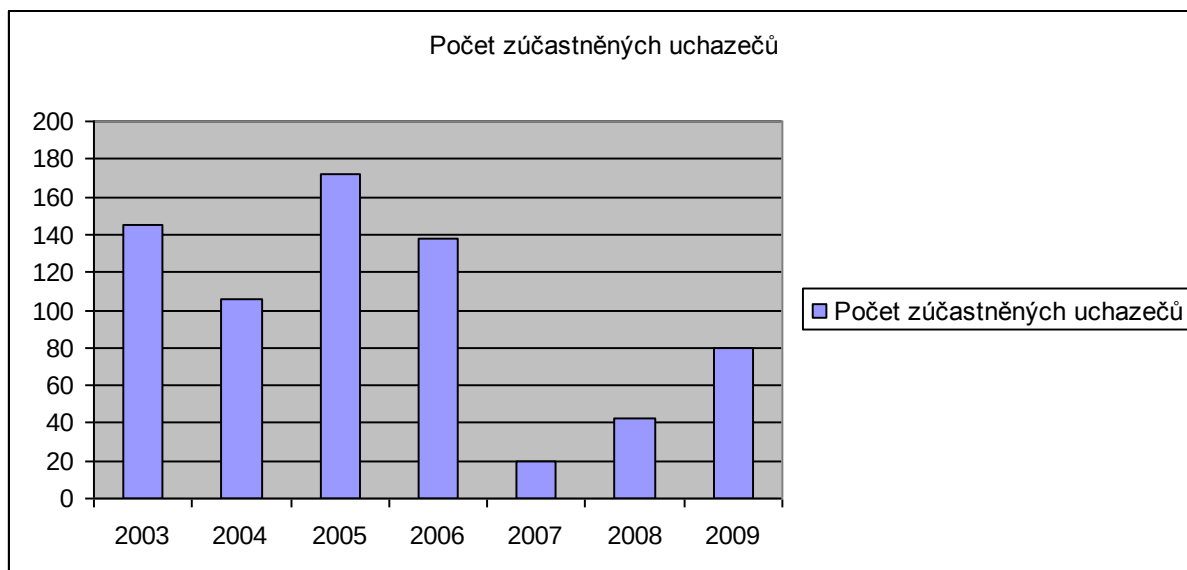
Příloha 6: Trh práce v letech 2003 – 209 v měsíci listopad

Listopad 2003 - 2009

	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst	Osoby	Vytvořeno míst
Počet uchazečů	1765	-	1 876	-	1 711	-	1 548	-	1 141	-	1 211	-	1 806	-
Volná místa	256	-	248	-	231	-	408	-	817	-	439	-	436	-
Počet umístěných uchazečů v:														
Rekvalifikace	40	-	41	-	52	-	36	-	29	-	22	-	80	-
Veřejně prospěšné práce	28	31	24	27	41	55	44	53	49	69	7	7	48	55
Společensky účelná pracovní místa	140	146	156	170	126	133	95	105	61	72	10	10	76	83
SVC	-	-	29	-	27	-	20	-	24	-	22	-	15	-
Míra nezaměstnanosti (v %)	6,7	-	6,2	-	5,8	-	4,8	-	3,3	-	3,9	-	6,4	-

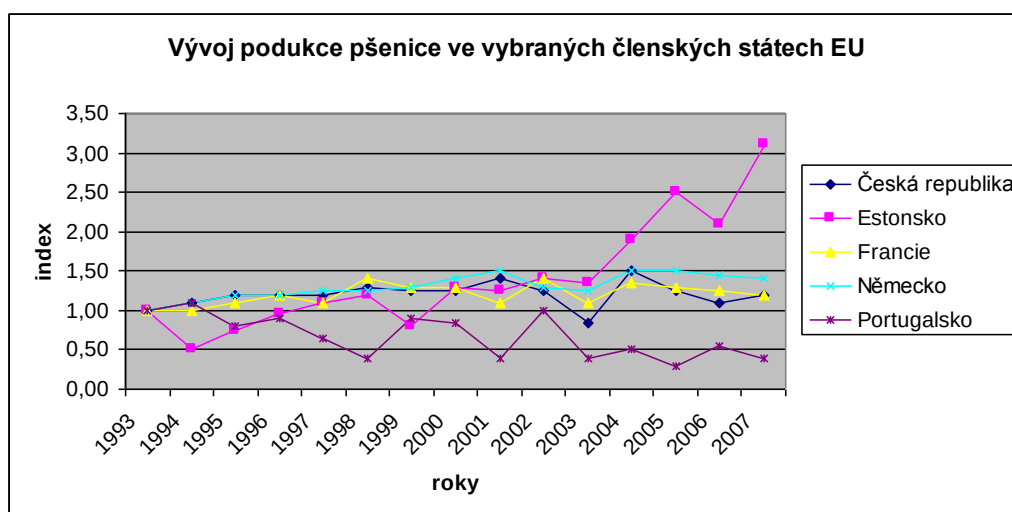
Zdroj: Úřad práce v Prahatcích

Příloha 7: Počet účastníků rekvalifikací

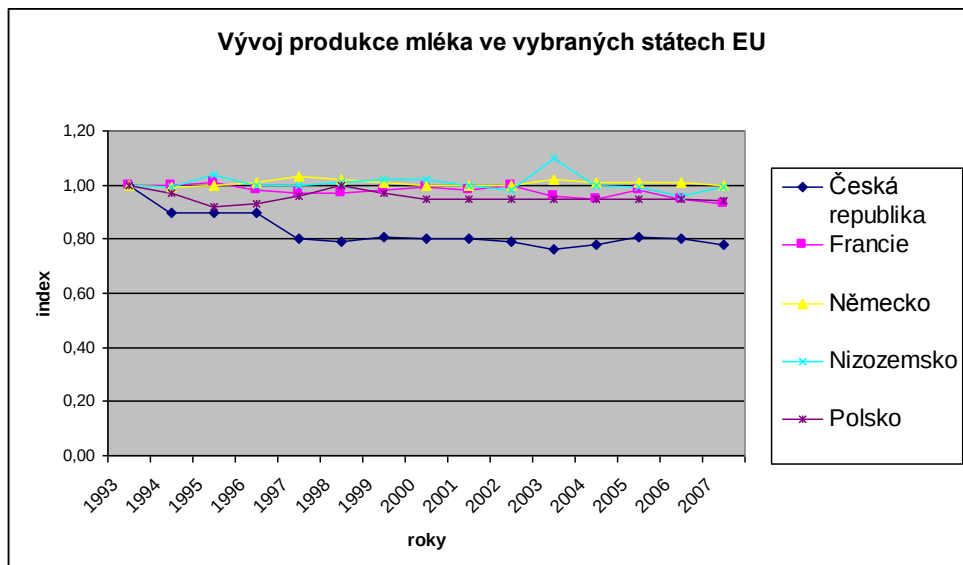
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí + vlastní úprava

Příloha 8: Vývoj produkce pšenice ve vybraných členských státech EU

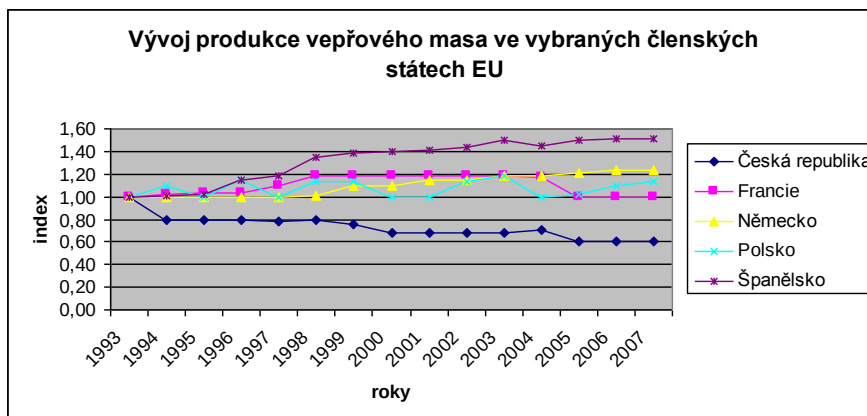
Zdroj: MZLU

Příloha 9: Vývoj produkce mléka ve vybraných státech EU

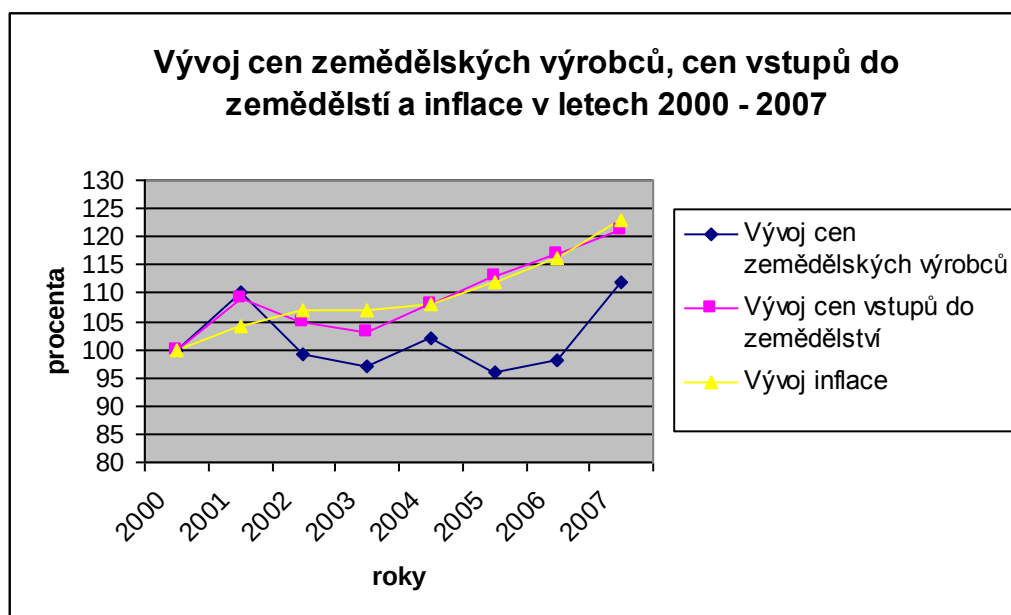
Zdroj: MZLU

Příloha 10: Vývoj produkce vepřového masa ve vybraných členských státech

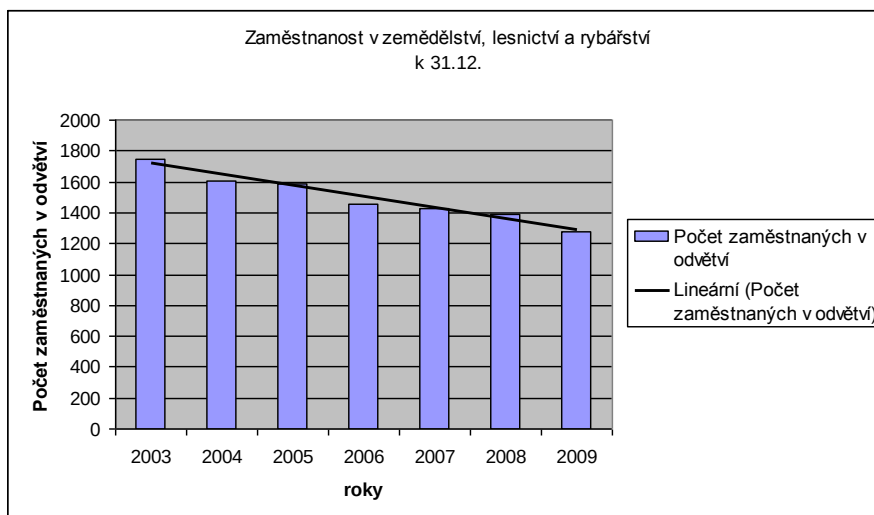
Zdroj: MZLU

Příloha 11: Vývoj cen zemědělských výrobců, cen vstupů do zemědělství a inflace 2000 – 2007

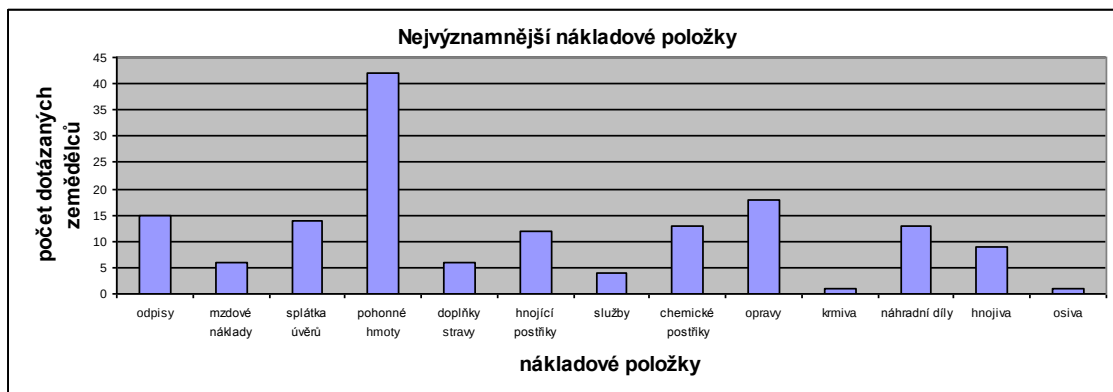
Pozn. Rok 2000 byl brán jako základ, tedy 100 %.
Zdroj: ČSÚ, VÚZE, Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2007

Příloha 12: Zaměstnanost v zemědělství, lesnictví a rybářství v okrese Prachatice

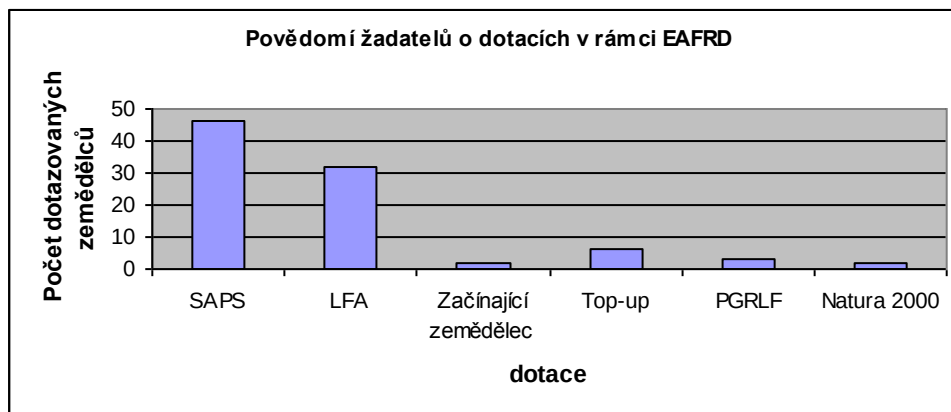
Zdroj: Úřad práce v Prachaticích + vlastní úprava

Příloha 13: Nejvýznamnější nákladové položky

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha 14: Povědomí žadatelů o dotacích v rámci dotačního fondu EAFRD

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha 15: Dotazník

Dotazník byl určen pro fyzické nebo právnické osoby, které podnikají v zemědělství. Každý respondent měl zodpovědět 20 otázek, kdy většina z nich byly otázky uzavřené. Pouze otázka č. 9 byla otázka otevřená, kdy respondent sám bez nápovědy mohl na tuto otázku odpovědět.

Dobrý den, mé jméno je Petra Kubešová a prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku. Cílem průzkumu je zjistit využívání zdrojů z EU. Výsledky budou sloužit pouze pro vypracování bakalářské práce na Ekonomické fakultě Jihočeské univerzity. Děkuji za spolupráci

1. Podnikáte jako:

- a) fyzická osoba
- b) právnická osoba (pokračujte otázkou č. 3)

2. Proč jste se stal soukromým zemědělcem?

- a) rodinná tradice
- b) dědictví
- c) hobby
- d) nechtěl jsem na Úřad práce
- e) jiné, uveďte jaké.....

3. Jak dlouho podnikáte v zemědělství?

- a) méně než rok
- b) 1 – 3 roky
- c) 3 – 5 let
- d) více než 5 let

4. Jaká je Vaše produkce? (možnost více odpovědí)

- a) maso, masné produkty (pokračujte otázkou č. 6)
- b) mléko, mléčné produkty
- c) obiloviny a osiva (pokračujte otázkou č. 6)
- d) ovoce a zelenina (pokračujte otázkou č. 6)
- e) jiné, uveďte jaké..... (pokračujte otázkou č. 6)

5. Pokud produkuje mléko, budete i nadále v této produkci pokračovat i za stávajících podmínek?

- a) ano
- b) nevím
- c) ne

6. Při jaké ceně byste byli ochotni produkovat mléko?

- a) 5 – 7,99 Kč
- b) 8 – 10,99 Kč
- c) 11 – 13,99 Kč
- d) 14 – 16,99 Kč
- e) 17 Kč a více

7. Co je Vašimi nejvýznamnějšími nákladovými položkami? (možno více odpovědí)

- a) odpisy
- b) mzdové náklady
- c) splátka úvěrů
- d) pohonné hmoty
- e) doplňky stravy
- f) hnojící postřiky
- g) jiné, uveďte jaké.....

8. Znáte pojem PGRLF?

- a) ano
- b) již jsem tento pojem někde slyšel/a
- c) ne

9. Uved'te, jaké dotace poskytované EU v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) znáte.

.....
.....
.....

10. Využíváte dotace z Evropské unie?

- a) ano (pokračujte otázkou č. 12)
- b) ne

11. Jaký je důvod nevyužívání dotací?

- a) dostatek vlastních peněžních prostředků
- b) žádné povědomí o dotacích
- c) administrativní náročnost
- d) jiné, uveďte
jaké.....

12. Využíváte dotace k pořízení investičního majetku

- a) ano
- b) ne

13. Z jakého zdroje jste se o dotacích z Evropské unie dozvěděli?

- a) informační brožury, letáky...
- b) od známých, přátel
- c) od prodejců strojů
- d) Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)
- e) jiné, uveďte
jaké.....

14. Jaké z dotací poskytovaných EU využíváte?

- a) začínající zemědělec
- b) dotace na lesnickou techniku/zemědělské stroje
- c) SAPS, LFA nebo Natura 2000
- d) jiné, uveďte
jaké.....

15. Byla Vám již někdy dotace zamítnuta?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

16. Byla Vám již někdy dotace krácena?

- a) ano
- b) ne (pokračujte otázkou č. 18)
- c) nevím (pokračujte otázkou č. 18)

17. Z jakého důvodu Vám byla dotace zamítnuta nebo krácena?

- a) nesprávně vyplněný formulář
- b) pozdní termín podání
- c) nesplňující podmínky
- d) jiné, uveďte
jaké.....

18. Generuje Vaše činnost zisk bez dotací?

a) ano (pokračujte otázkou č. 20)ne

19. Generuje Vaše činnost zisk s dotacemi?

a) ano

b) ne

20. Ve Vaší domácnosti/družstvu v zemědělství pracuje

a) manžel, manželka

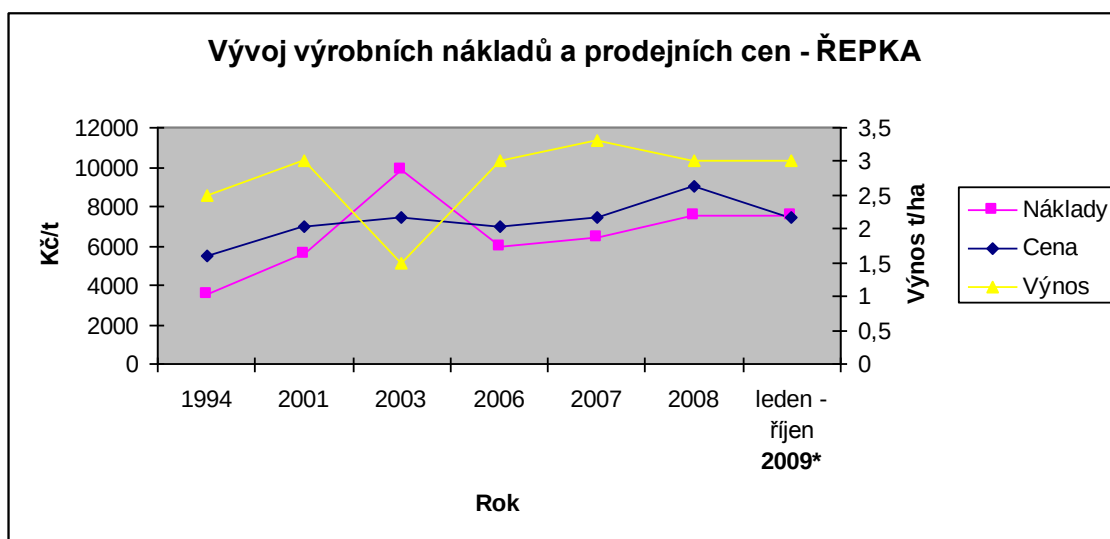
b) sám

c) celá rodina

d) zaměstnanci

e) jiné osoby, uveďte
jaké.....

Příloha 16: Vývoj výrobních nákladů a prodejních cen Řepky olejné

Pozn: *odhad Agrární komory ČR

Zdroj: ÚZEI, ČS